

samenwerkingsverband

voortgezet onderwijs

Twente oost

Ondersteuningsplan

2026 – 2030

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
1. Inleiding & leeswijzer	4
2. Ons verhaal	7
3. Een blik op onze context	10
4. Waar we voor gaan	12
5. Thema 1: dekkend netwerk en thuisnabij onderwijs	14
6. Thema 2: van individueel naar groepsgericht	17
7. Thema 3: samenwerken over institutionele grenzen heen	19
8. Thema 4: op en over de grens tussen onderwijs en zorg	21
9. Thema 5: rol van ouders	24
10. Uitvoering, basisondersteuning en zorgplicht	26
11. Bestuur, beheer, kwaliteit en financiën	31
12. Totstandkoming en overige documenten	40
13. Bijlage 1: schoolbesturen	41
14. Bijlage 2: kwantitatieve gegevens	42
15. Bijlage 3: opbrengsten periode 2022-2026 thematisch geordend	48
16. Bijlage 4: Basisondersteuning	49
17. Bijlage 5: Begroting van het SWV	52
Bijlage 6: verklarende afkortinglijst	53

Voorwoord

Sinds de start van passend onderwijs in 2014 maken we als samenwerkingsverband Twente oost vo een ondersteuningsplan dat zich uitstrekt over een periode van vier jaar. Dat lijkt een lange periode, maar terugblikkend is het zo voorbij. Ruim tien jaar alweer bestaat passend onderwijs en daarmee ook ons samenwerkingsverband in deze vorm. Er staat na die jaren een goede basis en daarop bouwen we voort. Het ondersteuningsplan 2022-2026 is na gedegen analyse tot stand gekomen. De richting die we zijn ingeslagen gaan we voort. Voor het voorliggende ondersteuningsplan betekent dit dat we de programmalijnen zoveel mogelijk continueren. Verder scherpen we de ambities aan en maken we de beweging naar inclusiever onderwijs. Op weg naar inclusief onderwijs in 2035¹.

Inclusie betekent dat iedereen, met of zonder beperkingen, zich geaccepteerd voelt en volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij. Inclusiever onderwijs betekent dat **alle leerlingen**, ongeacht hun achtergrond of beperkingen, zoveel mogelijk samen naar een school in de buurt gaan om daar te leren, te spelen en zich te ontwikkelen. Het onderwijs is erop gericht om alle leerlingen, elk op hun eigen niveau, zo goed mogelijk te laten ontwikkelen. Expertise uit onderwijs en zorg is aanwezig op school, zodat de ondersteuning beschikbaar is voor de leerling waar het nodig is. Leerlingen met en zonder een extra ondersteuningsbehoefte gaan naar dezelfde school in hun omgeving.

Binnen ons samenwerkingsverband maken we de komende planperiode werk van inclusiever onderwijs. Ik geloof dat inclusief onderwijs niet alleen ten goede komt aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, maar dat het de kwaliteit van onderwijs voor alle leerlingen verbetert. Elke jongere heeft recht op goed onderwijs. Voorliggend plan geeft aan op welke wijze we dit gaan doen. Inclusiever onderwijs vraagt samenwerking en gezamenlijke doelen stellen en het werken aan een inclusievere samenleving. En vooral: **samendoen!**

Ik wens ons de komende jaren veel nieuwsgierigheid en verwondering toe. Nieuwsgierig naar elkaar en naar de vraag hoe we het laten lukken. Nieuwsgierigheid is een motor voor leren en stimuleert onderzoekend gedrag en creatieve oplossingen. Terwijl verwondering gaat over reflecteren en vragen stellen aan elkaar. Samen levert het een cyclus van creativiteit en nieuwe inzichten.

Tot slot dank ik iedereen die betrokken is bij de uitvoering van het ondersteuningsplan 2022-2026, we gaan voort op de ingeslagen weg. En verder nodig ik iedere, bij het samenwerkingsverband betrokken, samenwerkings-partner van harte uit om mede vorm te geven aan het realiseren van de gestelde doelen uit voorliggend ondersteuningsplan.

Marc van Rooden

Directeur-bestuurder

Swv vo Twente oost

¹ De overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt.

1. Inleiding & leeswijzer

Dit ondersteuningsplan beschrijft het strategisch beleid van het samenwerkingsverband (vanaf nu: swv) voor de periode 2026 tot en met 2030. Het plan laat zien waar we voor staan en waar we naartoe werken, samen met onze partners in onderwijs en jeugdhulp. We bouwen voort op wat de afgelopen jaren is ontwikkeld en geleerd, en nemen bewust afscheid van wat niet (meer) werkt.

Onze koers is gericht op duurzame samenwerking: tussen scholen, besturen, gemeenten, zorgpartners, ouders en leerlingen. Want goed onderwijs en passende ondersteuning realiseren we alleen samen. Dit ondersteuningsplan markeert de volgende stap in die ontwikkeling: van losse initiatieven naar samenhang, van reageren naar vooruitkijken en van individuele inzet naar gezamenlijke verantwoordelijkheid.

1.1 Deelnemende schoolbesturen en scholen

Het swv telt tien schoolbesturen met in totaal 41 schoollocaties, verdeeld over drie onderwijssectoren en zeven gemeenten. In *Bijlage 1* staat een overzicht van de aangesloten schoolbesturen.

De regio van swv vo Twente oost beslaat zeven gemeenten in Oost-Twente: Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal. De onderwijsvoorzieningen concentreren zich grotendeels in de stedelijke kernen Enschede, Hengelo en Oldenzaal, maar in iedere gemeente is ten minste één school waar jongeren terecht kunnen. Deze subregio's opereren nu nog deels naast elkaar. In deze planperiode werken we aan meer onderlinge afstemming en verbinding, zonder te verliezen wat in de subregio goed is georganiseerd.

1.2 Functies van het ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan:

- Geeft richting aan datgene wat de aangesloten schoolbesturen en hun scholen en het bureau van het swv doen om voor alle jongeren het best passende onderwijsaanbod te creëren;
- Beschrijft de gezamenlijke afspraken tussen de schoolbesturen, scholen, het bureau van het swv en partners;
- Vormt een basis voor het proces van kwaliteitszorg;
- Is een basis voor verantwoording, in dialoog met interne en externe partners, medezeggenschap en toezichthouders.

1.3 Samenhang met het wettelijk kader

De wettelijke taken van een swv betreft in elk geval de onderstaande aspecten.

- Minimaal eens per vier jaar het vaststellen van een ondersteuningsplan.
- Verdelen en toewijzen van ondersteuningsmiddelen en ondersteuningsvoorzieningen.
- Beoordelen toelaatbaarheid tot lichte ondersteuning, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
- Adviseren over wat nodig is bij de ondersteuningsbehoefte van een leerling.
- Afstemmen van het beleid met de gemeenten in de regio.

Het swv heeft ook de opdracht om (dreigende) thuiszitters te voorkomen. Naast de wettelijke taken heeft het swv eigen ambities die passen bij de context van Oost-Twente. Zowel de wettelijke taken als de eigen ambities zijn in dit plan uitgewerkt.

1.4 Leeswijzer

Het ondersteuningsplan beschrijft de gezamenlijke richting en de thema's waar we de komende vier jaar aan werken. Elk hoofdstuk bouwt voort op het vorige: eerst de context, dan de koers, vervolgens de inhoudelijke thema's en tot slot de bestuurlijke en financiële voorwaarden.

De vijf thema's vormen de leidraad voor de uitvoering:

1. Dekkend netwerk en thuisnabij onderwijs
2. Van individueel naar groepsgericht
3. Samenwerken over institutionele grenzen heen
4. Op en over de grens tussen onderwijs en zorg
5. Rol van ouders

Afsluitend volgen de hoofdstukken over de uitvoering (basisondersteuning en zorgplicht) en over bestuur, kwaliteit en financiën. Daarin beschrijven we de randvoorwaarden die deze koers mogelijk maken.

Bij elk thema is aangegeven:

- Wat we willen bereiken (doelen en resultaten);
- Wat dit vraagt van scholen, besturen en het bureau van het swv;
- Hoe we voortgang volgen en leren van de praktijk.

Het swv functioneert op twee niveaus:

- Als netwerk van besturen en scholen, waarbinnen gezamenlijk beleid wordt ontwikkeld, middelen worden verdeeld en afspraken worden gemaakt over een dekkend aanbod voor alle leerlingen;
- Als bureauorganisatie, die uitvoering geeft aan deze afspraken en zorgdraagt voor wettelijke taken zoals toelaatbaarheidsverklaringen, kwaliteitszorg en monitoring.

In onderstaand kader staat dit verder toegelicht. Waar nodig geven we in het ondersteuningsplan aan wanneer we spreken over het swv als netwerk of het swv als bureauorganisatie.

SWV als netwerk

Op bestuurlijk niveau is het swv in de eerste plaats een netwerkorganisatie, waarbinnen deelnemende besturen en hun scholen afspraken maken over inzet van middelen, de inrichting van een dekkend netwerk en onderlinge verantwoordelijkheden en verplichtingen. Elke deelnemer aan het netwerk is erbij gebaat dat iedereen zich aan de collectief gemaakte afspraken houdt. Als binnen een deel van het netwerk bijvoorbeeld een relatief groot beroep wordt gedaan op het voortgezet speciaal onderwijs heeft dat gevolgen voor de verdeling van middelen en expertise in het hele netwerk. Deelnemers zijn in die zin op elkaar aangewezen en dienen zich te verantwoorden aan elkaar.

De directeur-bestuurder is op dit niveau van het netwerk vooral een regisseur en netwerker, die oog

SWV als bureauorganisatie

Op uitvoeringsniveau is het swv vooral een uitvoerend bureau dat uitvoering geeft aan de gemaakte afspraken uit het ondersteuningsplan. Docenten, zorgcoördinatoren en directies denken doorgaans aan het swv als de organisatie (het bureau) waar je terecht kunt voor een toelaatbaarheidsverklaring (vanaf nu TLV), expertise en/of ondersteuning.

In de wet zijn de minimale taken beschreven die moeten worden uitgevoerd door het bureau van het swv. Zoals de toekenning van de TLV en de middelenverdeling. Maar ook de uitvoering van het kwaliteitsbeleid.

De kwaliteit van het bureau is relevant voor de kwaliteit die het swv levert. Het gaat dan bijvoorbeeld om de zorgvuldigheid en snelheid waarmee TLV's worden

heeft voor allerlei posities en belangen en die zo goed mogelijk tot een geheel (consensus) smeedt.

afgegeven en andere taken die door het bureau worden uitgevoerd.

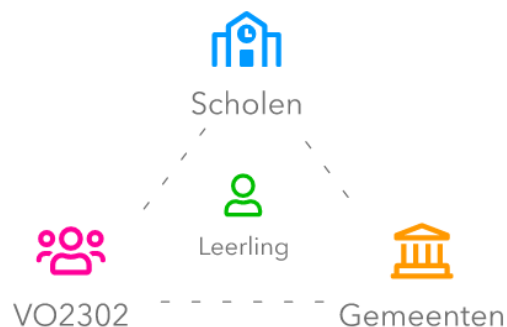
De directeur-bestuurder is op dit niveau vooral de manager van de werkafspraken, processen en van de medewerkers die hieraan uitvoering geven.

Waar in dit document gesproken wordt over ouders, kan ook ouder(s)/verzorger(s)/wettelijke vertegenwoordigers worden gelezen.

2. Ons verhaal

2.1 Onze missie, visie & kernwaarden

In swv vo Twente oost zetten de deelnemende schoolbesturen zich dagelijks in voor de realisatie van passend regulier en speciaal voortgezet onderwijs in de gemeenten Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal. We werken vanuit een gedeelde missie en visie en hanteren principes die richting geven aan hoe we samenwerken. De deelnemende schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van een dekkend aanbod van passende onderwijstrajecten in de totale regio. Dit bereiken we door intensief samen te werken met gemeenten en andere ketenpartners.

2.1.1 Missie

De missie van ons swv is:

Samenwerken aan gelijke kansen voor alle leerlingen
in het voortgezet (speciaal) onderwijs.

2.1.2 Visie

In onze visie krijgt deze missie handen en voeten en geven we de richting aan voor de komende periode.

In ons swv is er aandacht voor alle jongeren: zij worden gezien en gehoord. De scholen binnen het swv gaan uit van talenten en mogelijkheden en bieden in gezamenlijkheid inclusiever onderwijs voor elke jongere. We zorgen er samen voor dat jongeren een ononderbroken ontwikkelingsproces doormaken. En als dat niet lukt, voelen we ons verantwoordelijk voor een alternatief. Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bieden we binnen ons swv een passende onderwijsplek. We dragen zorg voor een dekkend onderwijsaanbod.

We ondersteunen jongeren (en hun ouders) en dragen daarmee bij aan onderwijs waaraan iedereen actief deelneemt. We werken aan onderwijs dat gelijke kansen biedt voor alle jongeren. Door in ons netwerk samen te werken zorgen we voor vloeiende doorgaande lijnen: van primair naar voortgezet onderwijs, tussen scholen onderling en richting vervolgonderwijs en arbeidsmarkt. Samen met gemeenten en jeugdhulp werken we aan optimale ondersteuning van jongeren en hun ouders. Veel ondersteuningsvragen kunnen binnen de school en het netwerk van de jongere worden opgepakt, mits we daar samen bewust, tijdig en doelgericht op inzetten. Door preventie en normaliseren voorkomen we wellicht intensievere zorg op lange termijn.

2.1.3 Principes over hoe wij werken

Binnen ons swv hebben we principes geformuleerd die richting geven aan wat we doen en hoe we samenwerken. Deze principes helpen bij het behalen van onze ambities.

Principes voor wat we doen

- **Bieden van kwaliteit**
Scholen zijn onderwijsinstellingen. Hun primaire taak is en blijft om leerlingen onderwijs te bieden en tot leren te laten komen. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en de geboden basis- en extra ondersteuning. Goed onderwijs is de basis voor alles.
- **Het in stand houden van een dekkend aanbod**
Sterke ondersteuning op alle scholen in de regio vormt het vertrekpunt. Extra, intensieve en specialistische ondersteuning wordt waar nodig geboden in het voortgezet speciaal onderwijs (vso), het liefst gekoppeld aan een reguliere school.
- **Inclusief denken en doen.**
We integreren onderwijs en ondersteuning aan jongeren met een ondersteuningsbehoefte zoveel mogelijk in het reguliere onderwijsproces. Inclusiever onderwijs is niet iets wat érbij komt' maar maakt deel uit van het onderwijs(-beleid).
- **We bieden thuisnabij onderwijs.**
Regulier waar het kan speciaal waar het moet. Onderwijs vindt zoveel mogelijk plaats binnen de eigen regio.
- **Partnerschap met ouders.**
Ouders worden zo vroeg mogelijk en gedurende het hele ondersteuningsproces actief betrokken. Vanaf de eerste kennismaking tot en met gesprekken over een passend aanbod en/of toelaatbaarheid.
- **Intensieve samenwerking met gemeenten en zorgpartners.**
We bieden jongeren een zo preventief, passend en interdisciplinair mogelijk aanbod. Samen met onze partners vanuit onderwijs, jeugdhulp, zorg en andere disciplines werken we interprofessioneel samen.
- **Samen beter worden.**
We investeren in leren, ontwikkelen, onderzoeken en innoveren. Praktijk, beleid, bestuur en onderzoek versterken elkaar. We realiseren een gunstig leer- en samenwerklandschap waarin continue evaluatie, reflectie en verbetering gemeengoed is.

Principes voor onze samenwerking

- **We werken samen.**
Alle schoolbesturen werken samen om het dekkend aanbod ook op langere termijn in stand te kunnen houden. Scholen profileren zich op kwaliteit van onderwijs en vermijden concurrentie m.b.t. speciale ondersteuning.
- **We leren van en met elkaar.**
We versterken en borgen goede voorbeelden in onze samenwerking.
- **We versterken jongeren, docenten én onderwijsondersteunend personeel.**
- **We kennen een heldere organisatiestructuur.**
Een organisatiestructuur met taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden die duidelijk en transparant zijn.
- **We houden onszelf en elkaar aan onze afspraken.**
We zijn open en transparant over knelpunten of tegenstrijdige belangen die het gezamenlijke belang in de weg kunnen staan.
- **We zijn een netwerkorganisatie.**
Het swv is een netwerkorganisatie die zich positioneert als kennis- en expertiseorganisatie.
- **We creëren samen.**
Samen kunnen we meer dan alleen. We betrekken elkaar en partners tijdig en spreken duidelijk af wie wat wanneer gaat doen. We houden gezamenlijk zicht op de voortgang.

2.1.4 Visie op de beweging naar inclusiever onderwijs

In lijn met landelijke ontwikkelingen werken we de komende planperiode verder aan de beweging richting inclusiever onderwijs. We zien deze beweging als een doorlopend ontwikkelproces, waarbij we steeds onderzoeken wat inclusiever onderwijs binnen onze regionale context betekent en welke voorwaarden nodig zijn om dit te realiseren. Daarbij geldt: de basis moet op orde zijn en blijven. De basisondersteuning voldoet aan de afgesproken standaarden en wat in de scholen goed werkt, verdiepen en verbreden we.

We benaderen inclusiever onderwijs vanuit het principe dat normaliseren begint in de school en klas. Dit vraagt van scholen dat zij vanuit een heldere en gedeelde visie een onderwijspraktijk ontwikkelen waarin belemmeringen voor leren, ontwikkeling en deelname zoveel mogelijk worden weggenomen. Professionals worden daarbij geconfronteerd met complexe afwegingen, zoals het voorkomen van labeling en stigmatisering enerzijds en het toegankelijk maken van passende ondersteuning anderzijds. Ook het vinden van een balans tussen meedoen in het reguliere programma en het bieden van onderwijs dat aansluit bij individuele behoeften blijft een voortdurend spanningsveld.

Inclusiever onderwijs vraagt om een goed toegeruste ondersteuningsstructuur en voldoende handelingsbekwaamheid van teams. Waar dat op orde is, ontstaat ruimte en mogelijkheden voor nieuwe vormen van samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs, zoals symbiose of hybride onderwijs. Waar dit nog niet zo is, zetten we gericht in op versterking van de basisondersteuning. Daarnaast realiseren we ons dat leerling ondersteuning niet los kan worden gezien van bredere problematiek. Daarom is samenwerking met ouders, gemeenten en jeugdhulporganisaties een voorwaarde voor duurzame oplossingen.

In deze planperiode geven we gezamenlijk betekenis aan het begrip inclusiever onderwijs. We onderzoeken wat dit voor ons swv inhoudt, welke stappen realistisch zijn en waar onze grenzen liggen. Dit doen we door kennisdeling, gezamenlijke visievorming en het uitwerken van praktische voorbeelden. Tegelijkertijd bouwen we succesvolle initiatieven verder uit en stimuleren we nieuwe ontwikkelingen die bijdragen aan inclusiever onderwijs, waaronder symbiose tussen regulier en speciaal voortgezet onderwijs.

We zijn ons ervan bewust dat inclusiever onderwijs plaatsvindt binnen een samenleving die nog niet overal inclusief is. Dat maakt de opdracht stevig. We gaan die graag aan en weten tegelijk dat dit alleen lukt als ook andere partijen hun verantwoordelijkheid nemen. Inclusiviteit gaat over volwaardig mee kunnen doen in alle levensdomeinen, zonder belemmeringen. Dit vraagt om een stevig maatschappelijk debat, politieke keuzes en durf om stappen te zetten. Het onderwijs alleen kan dit niet realiseren. Dit is een gezamenlijke uitdaging.

3. Een blik op onze context

3.1 Terugblik op de afgelopen beleidsperiode

In de afgelopen beleidsperiode heeft het swv gewerkt aan het versterken van inclusiever onderwijs in de regio. Uit de evaluatie van het huidige ondersteuningsplan blijkt dat op verschillende terreinen ontwikkeling zichtbaar is en dat er mooie stappen gezet zijn (zie *bijlage 3*). Tegelijkertijd concluderen we ook met elkaar dat we nog niet zijn waar we willen staan.

De ambitie om meer leerlingen binnen het regulier onderwijs te ondersteunen, is een blijvend streven. Het percentage leerlingen in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs binnen ons swv ligt structureel hoger dan het landelijk gemiddelde: in 2025 +0,7% voor pro en +1,4% voor vso (zie deelnamepercentages, *bijlage 2*). Dat maakt zichtbaar dat relatief veel leerlingen in onze regio extra ondersteuning nodig hebben. Tegelijkertijd is er een duidelijke ontwikkeling zichtbaar in de instroom vanuit het basisonderwijs naar het vso. Het aantal leerlingen dat rechtstreeks vanuit het regulier basisonderwijs instroomt daalde van 49 in 2021 naar 25 in 2024, wat aansluit bij de doelstelling uit het vorige ondersteuningsplan om deze instroom te beperken. Daar staat tegenover dat de instroom vanuit het sbo is toegenomen, terwijl de instroom uit het so stabiel blijft. Per saldo blijft de totale instroom vanuit po, sbo en so daarmee stabiel.

Ook in de afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen is een verandering zichtbaar. Het aantal beschikkingen in de categorieën 'zwaar' en 'midden' neemt af, terwijl het aantal lichte TLV's stabiel blijft (met een piek in 2023). Het aantal herindicaties vertoont een dalende trend. In de verzuimcijfers valt op dat het aantal thuiszitters stijgt, van 17 in 2020 naar 39 in 2024. Andere verzuimcategorieën, zoals frequent en zorgelijk geoorloofd verzuim, laten juist een dalende trend zien. Tegelijkertijd benadrukt de documentanalyse dat verschillen in registratie en definities het beeld kunnen beïnvloeden. Interpretatie vraagt daarom om voorzichtigheid.

De financiële positie van het swv is stabiel. Waar in 2024 een negatief resultaat van € 427.000 was begroot, is uiteindelijk een positief resultaat van € 90.000 gerealiseerd. Dit positieve resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve, die daarmee uitkomt op € 1.693.000. Via de inzet van impuls gelden is de reserve verder afgebouwd in 2025. Voor de komende jaren voorzien we, mede in het licht van dalende leerlingaantallen, een gecontroleerde verdere afbouw van de reserve.

In de verantwoording door scholen zien we dat zij breed investeren in voorzieningen die rust, maatwerk en tijdelijke opvang bieden, zoals huiskamers, begeleide werkplekken, Kansklassen en PRO–VSO-klassen. Daarnaast is structureel ingezet op deskundigheidsbevordering via orthopedagogen, onderwijsassistenten, HB-specialisten, SAT's en scholing voor docenten en mentoren. De versterking van de samenwerking met ketenpartners – onder meer gemeenten, jeugdzorg, GGD en leerplicht – heeft geleid tot snellere signalering, een betere casusregie en effectievere doorstroom.

Ook op het gebied van kwaliteitsborging zijn stappen gezet. Scholen werken met audits, inspectiegesprekken, datadashboards en interne scans om de basisondersteuning en ondersteuningsstructuur verder te versterken (zie ook *bijlage 3*).

3.2 Huidige en toekomstige context

De regio staat de komende jaren voor duidelijke demografische veranderingen. Volgens de huidige prognoses daalt het aantal leerlingen tussen 2025 en 2035 met ongeveer 20% (zie *bijlage 2*). Door (verwachte) toenemende woningbouw kan het aantal leerlingen op termijn mogelijk weer stijgen. Deze krimp heeft niet alleen financiële gevolgen, maar vraagt ook om herbezinning op de organisatie van ondersteuning en de samenwerking binnen en tussen scholen.

Daarnaast ontwikkelt de samenwerking met gemeenten en zorgpartners zich verder, met het streven naar gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van jongeren. De regionale aandacht voor preventie,

maatwerk en integraal werken sluit daarbij aan. Binnen de scholen groeit het besef dat inclusiever onderwijs niet alleen vraagt om extra ondersteuning, maar ook om een gedeelde visie en professionalisering van teams.

Het begrip inclusiever onderwijs heeft de afgelopen jaren aan betekenis gewonnen, maar vraagt nog om verdere concretisering. In deze planperiode werken we toe naar inclusievere scholen met behoud en doorontwikkeling van het speciaal onderwijs. Zodat leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoefte steeds vaker naar dezelfde school kunnen, (zoveel mogelijk) in dezelfde klas zitten, samen optrekken of elkaar ontmoeten op het schoolplein. Verschillende besturen hebben professionaliseringsactiviteiten opgezet, gericht op handelingsgericht werken, sociaal-emotionele ondersteuning en samenwerking met zorg. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer samenhang en continuïteit in dit aanbod.

Tot slot vormt de financiële context een belangrijk aandachtspunt. De verwachte leerlingendaling betekent dat het swv met afnemende middelen de kwaliteit en aanbod van het ondersteuningsaanbod moet blijven waarborgen. Dit vraagt om scherpe keuzes, transparantie in besteding, realiteitszin en blijvende inzet op effectiviteit.

3.3 Samenvattend

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in het versterken van de ondersteuningsstructuur en samenwerking binnen de regio. Tegelijkertijd laten de cijfers en analyses zien dat de ambitie om meer leerlingen in het regulier onderwijs te behouden nog niet volledig is gerealiseerd. De combinatie van leerlingendaling, een bovengemiddelde vraag naar ondersteuning, de ambitie om de beweging naar inclusiever onderwijs te maken en de noodzaak tot duurzame samenwerking vormt de context waarbinnen het nieuwe ondersteuningsplan vorm krijgt.

4. Waar we voor gaan

4.1 Van analyse naar beweging

De evaluatie van de afgelopen jaren laat zien dat de basis stevig is: er is veel inzet, deskundigheid en betrokkenheid in de regio. Tegelijkertijd zien we dat al die inspanningen niet altijd leiden tot een gezamenlijke lijn of zichtbaar resultaat. Er is veel energie, maar ook versnippering.

De komende planperiode brengt het swv meer samenhang in wat er gebeurt. Niet door nieuwe initiatieven te stapelen, maar door beter samen te werken en scherper te verbinden wat er al is. De beweging die we willen maken, gaat over het versterken van samenwerking: binnen scholen, tussen scholen en met de partners om het onderwijs heen. Want inclusiever onderwijs lukt alleen als we het samen doen.

4.2 Samen werken, samen leren

De kracht van het swv ligt in de mensen die bereid zijn elkaar op te zoeken en kennis te delen. Wanneer professionals elkaar beter kennen, ontstaat ruimte om samen te kijken naar wat leerlingen nodig hebben en om daar sneller en doelgerichter op in te spelen.

Dat vraagt om een cultuur waarin we open met elkaar spreken over wat goed gaat en wat beter kan. Een cultuur waarin scholen niet naast elkaar werken, maar van elkaar leren. En waarin de samenwerking met gemeenten, zorg en ouders geen extra stap is, maar een vanzelfsprekend onderdeel van hoe we inclusiever onderwijs vormgeven.

Het swv ondersteunt die samenwerking door overzicht te bieden, door informatie en ervaringen te delen, en door tijd en ruimte te creëren om met elkaar te blijven ontwikkelen.

4.3 Gedeelde verantwoordelijkheid

Inclusiever onderwijs is een gezamenlijke opdracht. Elke leerling vraagt iets anders, en die verschillen zijn niet door één organisatie op te vangen. Docenten, schoolleiders, ondersteuners, ouders en jeugdhulpverleners hebben elkaar nodig om tot goede oplossingen te komen.

Dat betekent dat we verantwoordelijkheid delen, ook als het lastig wordt. Niet de vraag “van wie is dit probleem?”, maar “wat kunnen we samen doen?” is leidend. Als we die houding vasthouden, ontstaat vertrouwen en wordt het makkelijker om samen te beslissen wat een leerling of team op dat moment nodig heeft.

4.4 De leerling als uitgangspunt

In de drukte van regels, overleggen en procedures raakt de leerling soms uit beeld. In deze planperiode willen we niet alleen het perspectief van de leerling vooropzetten, maar nadrukkelijk kijken naar de leerling in zijn context. Daarbij stappen we af van het denken in kindfactoren, kindkenmerken en in stoornissen. Wat helpt deze leerling verder: in deze klas, op deze school, in deze thuissituatie? En wat vraagt dat van de school, van de ondersteuning en van de samenwerking met het gezin, de omgeving en eventuele hulpverleners?

Een contextrijke benadering betekent dat leraren niet alleen kijken naar het zichtbare gedrag van een leerling, maar ook naar de relatie tussen gedrag en de omgeving. Wat gebeurt er in de groep? Welke interacties spelen een rol? Hoe beïnvloeden routines, verwachtingen en het pedagogisch klimaat het gedrag en het leren van deze leerling? Door die bredere blik voelen leerlingen zich meer gezien en begrepen, wat het leerklimaat en het welbevinden versterkt.

Dat vraagt niet om grote woorden, maar om een gezamenlijke blik en een systematische aanpak. Door steeds terug te keren naar het perspectief van de leerling in zijn context, houden we koers en blijven we dicht bij waar het werkelijk om gaat. Een stevige pedagogische en relationele basis stimuleert de ontwikkeling van jongeren en ondersteunt ouders en opvoeders in hun opdracht.

4.5 Naar de volgende fase

De komende jaren willen we verder bouwen aan een swv dat stabiliteit en richting biedt. Waar scholen, partners en ouders weten wat ze van elkaar kunnen verwachten en waar het vanzelfsprekend is om samen te werken aan oplossingen. Onze 'stip op de horizon' is dat we binnen ons swv goed onderwijs bieden aan alle leerlingen, dat langdurig thuiszittende leerlingen niet meer voorkomen en we erin slagen dat het percentage leerlingen dat regulier onderwijs volgt rond het landelijk gemiddelde ligt.

In die ontwikkeling staan vijf inhoudelijke lijnen centraal. Ze vormen geen nieuwe agenda, maar geven richting aan het versterken van wat er al in gang is gezet. Vanuit de gezamenlijke ambitie om voor elke leerling een passende plek te bieden, zo dichtbij mogelijk, werken we stap voor stap verder aan een stevige basis voor de toekomst.

- Thema 1: dekkend netwerk en thuisnabij onderwijs
- Thema 2: van individueel naar groepsgericht
- Thema 3: samenwerken over institutionele grenzen heen
- Thema 4: op en over de grens tussen onderwijs en zorg
- Thema 5: rol van ouders

5. Thema 1: dekkend netwerk en thuisnabij onderwijs

5.1 De richting

Uiterlijk in 2030 beschikt het swv over een samenhangend netwerk van onderwijs- en ondersteuningsvoorzieningen waarin iedere leerling een passende plek kan vinden. Dat betekent: onderwijs zo thuisnabij mogelijk, extra ondersteuning waar het nodig is en een soepele overgang tussen scholen en voorzieningen. In principe willen we dat alle leerlingen binnen onze regio naar school kunnen, uitzonderingen daargelaten.

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in maatwerk en tijdelijke arrangementen. De komende planperiode ligt de nadruk op het versterken van de samenhang tussen deze initiatieven en het borgen van wat werkt. Het doel is niet om méér voorzieningen te creëren, maar om het geheel beter te laten werken: overzichtelijk, toegankelijk en duurzaam.

Scholen vormen daarbij het fundament. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders en dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor een dekkend aanbod in de regio.

5.2 Hoe basisondersteuning als fundament eruitziet in de praktijk

Alle scholen binnen het swv voldoen bij de start van dit ondersteuningsplan aan de afgesproken basisondersteuning (zie *bijlage 4*). Dit was namelijk al vastgelegd in het vorige plan. Scholen die er nog niet aan voldoen, hebben wat te doen en maken hier direct werk van. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Het voldoen aan de basisondersteuning is een vanzelfsprekendheid. Het monitoren en bewaken van schoolaanwezigheid maakt onderdeel uit van de basisondersteuning. Dat betekent dat alle scholen een schoolaanwezigheidsteam (SAT) inrichten. Als blijkt dat de school de basisondersteuning (blijvend) niet op orde heeft zal het betreffende schoolbestuur hierop worden aangesproken.

In 2030 zijn alle scholen op weg om een professionele leergemeenschap (PLG) inclusiever onderwijs te zijn. Dat betekent: een cultuur waarin teams continu samen leren, reflecteren en innoveren door middel van gestructureerd onderzoek, kennisdeling en het oplossen van problemen. Concreet houdt dit in dat zij actief werk maken van evaluaties (doen we de goede dingen), reflectie momenten (doen we het goed en wat leren we ervan) en deelnemen aan lokale/regionale netwerken om met en van andere scholen (en ketenpartners) te leren en te ontwikkelen. Schoolbesturen faciliteren en stimuleren deze beweging binnen hun scholen.

Het bureau van het swv vervult een ondersteunende en verbindende rol in de ontwikkeling naar inclusiever onderwijs. Scholen kunnen het bureau inschakelen voor een onafhankelijke blik, het meedenken over complexe vraagstukken en het verbinden van expertise. Het bureau stimuleert onderlinge samenwerking en ondersteunt scholen bij het versterken van hun pedagogische en organisatorische basis.

In de komende planperiode evalueren we de werkprocedures en inzet van het bureau. Cyclisch leren, reflecteren en verbeteren vormen hierbij het uitgangspunt. Een goed functionerend bureau is immers de basis voor een sterke regionale samenwerking.

5.3 Hoe specialistische ondersteuning eruitziet in de praktijk

De schoolbesturen binnen het swv maken de beweging van passend onderwijs naar inclusiever onderwijs. Onderwijs vindt zoveel mogelijk thuisnabij plaats, de context staat centraal en scholen zoeken elkaar op voor expertise en samenwerking. Dit vraagt een andere houding van alle betrokkenen.

Wanneer de basisondersteuning en/of extra ondersteuning binnen de reguliere scholen niet toereikend is voor de ondersteuningsbehoeften van een leerling, kan ondersteuning worden geboden in het gespecialiseerd onderwijs (vso). Leerlingen die langdurig en structureel specialistische onderwijsondersteuning nodig hebben kunnen een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het vso krijgen. Op deze scholen kan extra specialistische ondersteuning geboden worden en kan het onderwijsprogramma aangepast worden op de behoefte van de leerling. Leerlingen ontvangen onderwijs in het vso binnen drie uitstroomprofielen:

- vervolgonderwijs (diplomagericht);
- arbeid;
- dagbesteding.

Passende onderwijsplek

Het uitgangspunt van het swv is dat leerlingen naar regulier onderwijs gaan, tenzij er gerede gronden zijn dat gespecialiseerd onderwijs beter passend is. Er zijn leerlingen voor wie het vso de best passende onderwijsplek is, ook in de toekomst. Waar dat tot de mogelijkheden van de leerling behoort wordt jaarlijks beoordeeld of de overstap naar regulier een optie is. In samenspraak met ouders en eventueel betrokken hulpverlening wordt bij een plaatsing verkend welke ondersteuning nodig is en wat op dat moment het perspectief van de leerling kan zijn. Dit vraagt afstemming en overleg van school, leerling en ouders. Het is vanzelfsprekend om steeds opnieuw te heroverwegen wat passend dan wel inclusief is.

Vso-leerlingen binnen het uitstroomprofiel vervolgonderwijs hebben doorgaans de meeste mogelijkheden om (deels) terug te keren naar regulier vo. Zij worden voorbereid op doorstroom naar mbo of hbo. Als tussenstap richting een vervolgopleiding kan het voor sommige leerlingen passend zijn om met (extra) ondersteuning (in symbiose) onderwijs in het regulier vo te volgen. In deze planperiode is er ook aandacht voor de effecten die de overgang vanuit de onderbouw vso naar bovenbouw regulier op deze havo/vwo leerlingen heeft.

Het herkennen van deze kansen en hierop aansturen biedt mogelijkheden voor een beweging richting inclusiever onderwijs. Om dit te kunnen faciliteren is een goede samenwerking (kruisbestuiving) tussen het vso en het vo noodzakelijk, naast deskundigheidsbevordering van de professionals op de scholen. Kruisbestuiving ontstaat niet vanzelf. Scholen zullen moeten investeren in het leren kennen van elkaars werelden (vo-vso en vice versa). Voor het vo geldt dat zij wellicht gebruik moeten maken van specialistische ondersteuning, om voor deze leerlingen een passende plek in het regulier vo te bieden. Het vso moet anticiperen op de overstap van de leerling richting vo.

Een volledige beschrijving van de kaders, procedures en verantwoordelijkheden rondom specialistische ondersteuning is opgenomen in het hoofdstuk 10 *Uitvoering, basisondersteuning & zorgplicht*.

5.4 De beweging die nodig is

Om dit te bereiken, werkt het swv aan drie samenhangende opgaven. De eerste is het verder versterken van de basisondersteuning. Scholen beschrijven en monitoren wat zij bieden aan ondersteuning, zodat preventieve maatregelen zichtbaar en vergelijkbaar worden. Daarmee ontstaat een stevig fundament waarop extra voorzieningen kunnen aansluiten.

Daarnaast is er behoefte aan meer regie en overzicht. Door jaarlijks leerlingstromen en ondersteuningsbehoeften te monitoren, kan het swv tijdig inspelen op veranderingen in populatie en vraag.

Ten derde willen we zoveel mogelijk voorkomen dat leerlingen thuiszitten. Onderwijs op school, samen met leeftijdsgenoten is van groot belang voor de ontwikkeling van iedere leerling. Maar niet alle leerlingen kunnen daar altijd van profiteren. Thuiszitten zonder onderwijs heeft ingrijpende gevolgen voor leerlingen, hun gezinnen en de maatschappij. Iedere leerling heeft recht op ontwikkeling, ook als fysiek naar school gaan nog niet altijd mogelijk is. Jongeren met complexe problematiek hebben behoefte aan goede zorg en ondersteuning die liefdevol en zo thuis mogelijk is. In het kader van de af- en ombouw gesloten jeugdhulp is het swv aangesloten bij een onderwijscoalitie. Het programma Digitale School stimuleert het ontwikkelen van maatwerk met digitaal en hybride onderwijs, zodat alle leerlingen mee kunnen doen op een manier die bij hen past.

Digitaal afstandsonderwijs ondersteunt leerlingen die door fysieke of psychische oorzaken tijdelijk niet naar school kunnen. Het programma kan worden ingezet om leerlingen die thuiszitten weer onderwijs te geven en stapsgewijs een terugkeer naar het fysieke onderwijs mogelijk te maken. Het kan ook preventief worden ingezet, om schooluitval te voorkomen. Er wordt, zodra de gezondheidssituatie en belastbaarheid het toelaten, stapsgewijs gewerkt aan de opbouw van fysieke schoolgang en terugkeer naar het onderwijs. Het digitaal afstandsonderwijs wordt gedurende de planperiode verder ontwikkeld.

5.5 Waar we naartoe werken

In 2030 is inclusiever onderwijs in de regio georganiseerd als één samenhangend netwerk: overzichtelijk, thuisnabij en duurzaam. Scholen weten waar zij terecht kunnen, ouders ervaren duidelijkheid en vertrouwen, en leerlingen krijgen ondersteuning die aansluit bij hun mogelijkheden. Basisondersteuning vormt daarbij het stevige fundament; specialistische voorzieningen zijn een waardevol en verbonden onderdeel van het geheel.

5.6 Kern van de opgave tot 2030

Om deze beweging te realiseren, werkt het swv aan de volgende doelen.

- Voor elke leerling is een passend en zo thuisnabij mogelijk onderwijsaanbod beschikbaar.
- Het dekkend netwerk is inzichtelijk en wordt jaarlijks versterkt op basis van leerlingstromen en ondersteuningsbehoeften.
- Basisondersteuning is vanaf 2026 door alle scholen beschreven en wordt preventief uitgevoerd vanuit een gedeelde kwaliteitsnorm.
- Scholen werken met gezamenlijke criteria en monitoring en leren van elkaar bijv. via intervisie en collegiale visitatie.
- Thuiszitters zijn in beeld en volgen een traject of zijn op een andere manier aantoonbaar in ontwikkeling.
- Aanwezigheid wordt consistent geregistreerd, zodat tijdig kan worden ingegrepen en uitval wordt voorkomen.
- Besturen bieden de mogelijkheid tot (tijdelijk) regulier onderwijs op afstand, in overleg met leerling en ouders, om onderwijscontinuïteit te waarborgen.
- Expertise van regulier vo en vso wordt wederzijds versterkt door structurele samenwerking, gezamenlijke professionalisering en hybride ondersteuningsvormen (zoals symbiose).
- Onderwijs en ondersteuning zijn zo georganiseerd dat leerlingen hun leerlijn kunnen voortzetten, ook bij overstap of zorgtraject, met heldere overdrachtsafspraken en tijdige inzet van expertise.
- Bij (ver)nieuwbouw wordt waar mogelijk onderzocht of vo en vso gezamenlijk kunnen ontwikkelen, met het oog op geografische en sociale inclusie.

6. Thema 2: van individueel naar groepsgericht

6.1 De richting

De komende jaren maakt het swv de beweging van individuele zorg naar collectieve kracht. Ondersteuning is primair onderdeel van de dagelijkse onderwijscontext in plaats van iets dat buiten de klas plaatsvindt.

In deze ontwikkeling verschuift de focus van het begeleiden van afzonderlijke leerlingen naar het versterken van teams die samen verantwoordelijkheid nemen voor het geheel. Onderwijs wordt zo ingericht dat ondersteuning ontstaat in de klas, in het samenspel tussen leerlingen, docenten en ondersteuners.

Dat vraagt om scholen met een sterke en veilige cultuur, waar samenwerking, reflectie en eigenaarschap centraal staan. Een cultuur waarin docenten elkaar kennen, elkaar aanspreken en samen leren hoe zij met verschillen in hun groep omgaan.

6.2 Hoe dat eruitziet in de praktijk

Groepsgericht werken betekent dat ondersteuning binnen het team wordt georganiseerd. Docenten, mentoren en ondersteuners kijken samen naar wat de klas nodig heeft en hoe zij het pedagogisch klimaat kunnen versterken. Alleen wanneer de situatie dat echt vraagt, wordt individuele begeleiding ingezet.

In de praktijk betekent dit dat docenten beschikken over een gezamenlijke taal rondom gedrag en verwachtingen. Ze weten wat ze van leerlingen mogen vragen en wat leerlingen van hen mogen verwachten. Die duidelijkheid zorgt voor rust, voorspelbaarheid en een klimaat waarin leerlingen zich kunnen ontwikkelen.

Leerlingen en hun ouders zijn hierbij partners: zij kennen de aanpak van de school en weten hoe ze kunnen bijdragen aan een positief klimaat. Zo ontstaat een gedeelde verantwoordelijkheid voor gedrag en ontwikkeling.

De expertise uit het voortgezet speciaal onderwijs (vso) speelt hierbij een waardevolle rol. Vso-specialisten kunnen docenten ondersteunen bij het omgaan met complex gedrag, bij het versterken van groepsdynamiek en bij het ontwikkelen van handelingsgericht onderwijs. Zo blijft de kennis die in het vso is opgebouwd behouden en wordt die benut binnen het regulier onderwijs.

6.3 De beweging die nodig is

Om deze verandering te realiseren, richten scholen zich op het versterken van de professionele leercultuur. Teams leren structureel met en van elkaar, bijvoorbeeld via intervisie, lesbezoeken of gezamenlijke reflectie. Het gaat om het ontwikkelen van een gedeelde aanpak: niet de individuele leraar die het “op zijn eigen manier” doet, maar een team dat samenwerkt aan één lijn richting leerlingen.

Het swv ondersteunt deze beweging door scholen te helpen bij het ontwikkelen van een gemeenschappelijke taal rond gedrag en het pedagogisch en didactisch handelen, en door uitwisseling van kennis en expertise tussen scholen te faciliteren. Daarvoor verwachten we dat iedere school actief deelneemt aan leerteams, waarin scholen gezamenlijk werken aan kennisontwikkeling, reflectie en het versterken van handelingsrepertoire. Zo ontstaat een lerend netwerk waarin deskundigheid wordt gedeeld en verankerd in het dagelijks handelen.

6.4 Waar we naartoe werken

Als deze beweging slaagt, ontstaat er een onderwijscultuur waarin ondersteuning onderdeel is van het geheel, niet een aparte voorziening. Scholen bieden voorspelbare en veilige leeromgevingen waarin leerlingen weten waar ze aan toe zijn en docenten zich gesteund voelen door hun team.

In 2030 zijn scholen leeromgevingen waarin leerlingen en professionals samengroeien, waarin verschillen normaal zijn, en waarin de kracht van het team het fundament vormt voor inclusiever onderwijs.

6.5 Kern van de opgave tot 2030

Om deze beweging te realiseren, werkt het swv aan de volgende doelen:

- Ondersteuning op school wordt in teamverband georganiseerd; individuele trajecten zijn uitzondering.
 - Ondersteuning gericht op docent competenties, pedagogisch handelen of routines waar alle leerlingen van profiteren.
- Scholen versterken een cultuur van gezamenlijk leren, reflecteren en verantwoordelijkheid nemen.
 - Bijvoorbeeld via intervisie, lesbezoeken en deelname aan regionale leerteams.
- Verwacht gedrag van leerlingen en docenten is zichtbaar beschreven en wordt consequent nageleefd.
 - Schoolbrede gedragskaders en routines worden gevolgd via observaties en teamreflecties.
- Docenten, ouders en leerlingen spreken dezelfde taal over verwachtingen en gedrag.
 - Gebaseerd op gedeelde gedragskaders en consistente communicatie.
- Expertise uit het vso wordt actief ingezet om groepsgericht werken in het vo te versterken. Daarnaast wordt de didactische expertise van het vo ingezet op het vso, om deze vaardigheid verder te versterken.
 - Dit kan bijvoorbeeld door gezamenlijke casuïstiek, scholing, inzet van vo en vso-experts in leerteams.

7. Thema 3: samenwerken over institutionele grenzen heen

7.1 De richting

Inclusiever onderwijs is alleen mogelijk als scholen, besturen en partners om het onderwijs heen elkaar weten te vinden. In 2030 is samenwerking over de grenzen van organisaties heen een vanzelfsprekend onderdeel van hoe we het onderwijs in de regio vormgeven. Scholen en het swv dragen samen verantwoordelijkheid voor alle leerlingen, niet alleen voor de leerlingen binnen de eigen muren.

De afgelopen jaren zijn veel waardevolle samenwerkingen ontstaan: tussen po en vo, tussen vo en vo, tussen vo en vso, en met gemeenten en hulpverlening. De volgende stap is om die samenwerking minder afhankelijk te maken van personen of projecten en te verankeren in een gezamenlijke werkwijze en gedeelde cultuur.

7.2 Hoe dat eruitziet in de praktijk

In een goed functionerend netwerk kennen mensen uit de scholen elkaar, delen ze informatie en zoeken ze elkaar op wanneer leerlingen ondersteuning nodig hebben. Overgangen tussen schooltypen verlopen zorgvuldig en transparant: informatie over de ondersteuningsbehoeften van leerlingen is beschikbaar, overdracht vindt in overleg plaats en beslissingen worden gezamenlijk genomen.

Professionals leren structureel met en van elkaar, bijvoorbeeld in professionele leergemeenschappen of gezamenlijke studiedagen en andere ontmoetingsmomenten. Zij delen goede voorbeelden, bespreken dilemma's en bouwen zo aan een gemeenschappelijke taal. Docenten en ondersteuners krijgen daar de tijd en ruimte voor: samenwerking vraagt immers ook om oefening en afstemming.

Het swv ondersteunt deze samenwerking actief. Het zorgt voor structuren waarin scholen elkaar kunnen ontmoeten en organiseert de randvoorwaarden die samenwerking mogelijk maken. Dat betekent heldere afspraken, toegankelijke communicatie en een bekostiging die samenwerking stimuleert in plaats van belemmert.

7.3 De beweging die nodig is

Om van samenwerking een vanzelfsprekend onderdeel van het systeem te maken, is een cultuuromslag nodig: van 'mijn leerling' naar 'onze leerling'. Wanneer een school vastloopt, is dat niet een falen van één partij, maar een gezamenlijke ontwikkelvraag. Die houding vraagt om openheid, vertrouwen en de bereidheid om naar elkaar te luisteren, ook als perspectieven verschillen.

Het swv heeft hierin een verbindende rol. Dat betekent niet alleen overzicht bieden, knelpunten agenderen en samenwerking faciliteren, maar ook in kaart brengen welke groepen en overleggen onderdeel uitmaken van het netwerk, welke medewerkers hierbij betrokken zijn en hoe deze overlegstructuren zich tot elkaar verhouden. Door inzicht te creëren in wie waar aan tafel zit, waar overlap bestaat en waar efficiëntere verbindingen mogelijk zijn, kunnen we gericht bepalen wie op welk moment betrokken moet worden. Zo groeit stap voor stap een netwerk waarin professionals op de juiste plekken samenkomen en waarin iedereen zich onderdeel voelt van een groter geheel.

7.4 Waar we naartoe werken

In 2030 is samenwerking over grenzen van scholen en instellingen heen vanzelfsprekend geworden. Scholen werken niet los van elkaar, maar als onderdeel van één regionale gemeenschap waarin kennis, expertise en verantwoordelijkheid worden gedeeld. Leerlingen profiteren van soepele overgangen, professionals van collegiale steun en ouders van duidelijkheid en vertrouwen.

7.5 Doorlopende leerlijnen po-vo-mbo/hbo

Een soepele en kansrijke onderwijsloopbaan vraagt om samenwerking over de grenzen van sectoren heen. In de komende planperiode versterken we de beweging naar doorlopende leerlijnen tussen po-vo-mbo/hbo, zodat leerlingen bij een overgang niet opnieuw hoeven te beginnen, maar kunnen rekenen op herkenbare werkwijzen en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De kern van deze beweging is dat scholen, besturen, gemeenten en ketenpartners elkaar tijdig vinden en vanuit één gedeelde visie samenwerken aan warme en voorspelbare overgangen. Dat vraagt om een sterk regionaal netwerk waarin professionals elkaar kennen, informatie transparant delen en gezamenlijk besluiten wat een leerling nodig heeft om de volgende stap te maken.

Het swv heeft hierin een verbindende rol: het brengt partners bij elkaar, ondersteunt bij gezamenlijke visievorming en maakt inzichtelijk welke netwerken en overlegstructuren al bestaan en hoe deze elkaar kunnen versterken. Door deze beweging te ondersteunen ontstaat er stap voor stap een samenhangend regionaal geheel waarin continuïteit en duidelijkheid voor leerlingen en ouders centraal staan.

De werkwijzen rondom de TLV-aanvragen zijn beschreven in hoofdstuk 10 *Uitvoering, basisondersteuning en zorgplicht*.

7.6 Kern van de opgave tot 2030

Om deze beweging te realiseren, werkt het swv aan de volgende doelen.

- Vo-functionarissen kijken swv breed mee aan de voorkant voor een soepele en inclusieve overstap tussen po-vo, vso-vo, so-vo en vo-vo.
 - Door vroegtijdige betrokkenheid van vo-functionarissen, gezamenlijke casuïstiekbesprekingen, afstemmingen tussen sectoren en het vroeg signaleren van ondersteuningsbehoeften.
- Plaatsing van leerlingen gebeurt alleen met een gedeelde en volledige overdracht van relevante informatie, zo borgen we een zorgvuldige overdracht.
 - Door gebruik te maken van gezamenlijke formats, warme overdracht, heldere afspraken over informatie-uitwisseling en tijdige betrokkenheid van ouders.
- Binnen het swv en over de subregio's heen functioneren professionele leergemeenschappen waarin scholen structureel leren van en met elkaar.
 - Door het inrichten van PLG's, regionale uitwisselbijekomsten en thematische werksessies waarin scholen ervaringen delen, goede voorbeelden verspreiden en knelpunten gezamenlijk oplossen.
- Scholen en besturen bieden tijd, ruimte en scholing om ervaringen te delen en intervisie te organiseren.
 - Door te investeren in intervisie, pedagogische en didactische competenties, en versterking van groepsgericht werken.
- De kansen pakken die nodig zijn om tot inclusie te komen, met als eerste prioriteit de leerling.
 - Door gezamenlijk afspraken te maken over de inzet van middelen, door het wegnemen van negatieve prikkels en door verantwoordelijkheid te nemen. Het gesprek hierover voeren vanuit de intentie concurrentie te vermijden bij speciale ondersteuning, met het belang van de leerling voor ogen.
- Als een school vastloopt, wordt dit gezien als een leer- en ontwikkelvraag; de route naar hulp is helder en toegankelijk. Dit is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Door netwerkoverleggen te versterken, kaders voor gezamenlijke besluitvorming te verduidelijken en knelpunten zichtbaar te maken.

8. Thema 4: op en over de grens tussen onderwijs en zorg

8.1 De richting

Een goed functionerend swv stopt niet bij de grenzen van het onderwijs. Veel leerlingen hebben ondersteuning nodig die raakt aan zowel leren als jeugdzorg of welzijn. We willen normaliseren, niet medicaliseren. In 2030 willen we dat onderwijs, ouders en jeugdhulp en -zorg structureel samenwerken rondom de leerling en waar mogelijk gebruik makend van het netwerk rondom de leerling, zoals sport en cultuur. Zo bieden we vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid een toekomstperspectief voor ontwikkeling en participatie.

Die samenwerking vraagt om wederzijds begrip en een heldere verdeling van rollen. Het doel is niet om zorg tot onderwijs te maken of andersom, maar om elkaars deskundigheid te benutten en te verbinden. Ondersteuning komt naar de school toe en blijft betrokken zolang dat nodig is. Zo ontstaat een stevig vangnet dat leerlingen helpt om zich te blijven ontwikkelen, ook als er tijdelijk meer nodig is dan onderwijs alleen. Door preventief te werken, voorkomen we (deels) intensievere zorg op termijn.

8.2 Hoe dat eruitziet in de praktijk

In de dagelijkse praktijk betekent dit dat scholen beschikken over vaste contactpersonen vanuit jeugdhulp, leerplicht en gemeentelijke ondersteuning. En waar mogelijk ook jeugdhulpverleners in de school. Wanneer er zorgen ontstaan, weten professionals elkaar snel te vinden. Zij spreken dezelfde taal, hanteren een gezamenlijke werkwijze en houden het perspectief van de leerling voor ogen.

Op schoolniveau werken onderwijs- en zorgprofessionals samen in multidisciplinaire teams. Daarin bespreken zij casuïstiek, stemmen prioriteiten af en bepalen gezamenlijk wie de regie voert. Daarbij geldt: de vraag van de leerling is leidend, niet de grenzen van het systeem. Tegelijkertijd erkennen we dat capaciteit beperkt is en dat ondersteuning pas effectief is wanneer middelen doelgericht worden ingezet. Daarom kijken we bewust welke expertise echt nodig is, hoe deze zo efficiënt mogelijk kan worden georganiseerd, en welke ondersteuning binnen de school zelf versterkt kan worden.

Ondersteuning organiseren we cyclisch is in plaats van tijdelijk. We blijven betrokken zolang dat nodig is, ook wanneer situaties complex zijn of meerdere domeinen raken. Casuïstiek en praktijkervaringen worden benut om beleid te verbeteren en om samen te leren wat werkt, en wat niet.

8.3 Samenwerking met gemeenten en jeugdhulp

De samenwerking met gemeenten en jeugdhulp is een essentieel onderdeel van de ondersteuning aan leerlingen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp, scholen voor onderwijs. Door deze werelden goed met elkaar te verbinden, kunnen we gezamenlijk werken aan gelijke kansen voor jongeren. Waarbij het soms nodig is over de eigen grenzen te kijken. Normaliseren (niet problematiseren maar juist focussen op alledaagse oplossingen, veerkracht en de kracht van het sociale netwerk) en werken vanuit de context zijn zowel binnen onderwijs als jeugdhulp de leidende principes.

We zien de school als vind- en werkplaats: een plek waar signalen vroeg worden opgepakt en waar ondersteuning direct en dichtbij wordt georganiseerd. Jeugd- en onderwijsprofessionals werken er samen, zowel preventief als curatief. Professionals vanuit beide domeinen zijn in de school aanwezig, spreken dezelfde taal en hanteren een gezamenlijke aanpak.

Binnen het swv hebben we met gemeenten kaderafspraken gemaakt over hoe deze samenwerking wordt ingericht. Daarin is aandacht voor:

- het gezamenlijk vormgeven van onderwijs–zorgarrangementen;
- het versterken van schoolaanwezigheid en het voorkomen van thuiszitten;
- het organiseren van een doorbraakaanpak bij complexe casuïstiek, waarbij doorzettingsmacht geregeld is;
- de gezamenlijke monitoring van vrijstellingen en leerlingenvervoer.

Op Twentse schaal werken de samenwerkingsverbanden vo en mbo met de gemeenten, middels de Twentse Belofte samen aan een gezamenlijke ontwikkelagenda. Daarin staan afspraken over inclusiever onderwijs, preventieve ondersteuning en het versterken van samenwerking op schoolniveau. De aanpak van de Twentse Belofte richt zich op het verbeteren van schoolaanwezigheid en het voorkomen van schoolverzuim in de regio Twente door samenwerking tussen onderwijs en gemeenten. De samenwerkingsverbanden vo in Twente trekken hierin samen op.

Deze aanpak vraagt om structurele afstemming, vertrouwen en een gedeelde visie. Alleen samen kunnen we voorkomen dat jongeren verdwalen in het systeem, met het risico dat ze uitvallen of afhaken en kunnen we ervoor zorgen dat zij de hulp en het onderwijs krijgen dat hen verder helpt.

8.4 Preventie van thuiszitters en inzet van ondersteuning

De afgelopen jaren hebben we volop ingezet op zowel het voorkomen van thuiszitters (preventiemaatregelen) als op het goed in kaart brengen en het ontwikkelen van perspectief. Alle scholen beschikken over een schoolaanwezigheidsteam (SAT). De focus ligt op de aanwezigheid van leerlingen, in plaats van dat er gekeken wordt naar welke leerlingen afwezig zijn. De focus verschuift hiermee van verzuim naar aanwezigheid. En dat niet alleen, het schoolaanwezigheidsraamwerk richt zich met een schoolbrede aanpak op alle leerlingen en niet alleen de leerlingen waar zorgen over zijn. De kern van het raamwerk is het zo vroeg mogelijk signaleren, waarmee langdurig verzuim wordt voorkomen. Het gaat niet alleen om een andere taal, maar om bewustwording. Scholen komen sneller in actie en betrekken ouders (en de leerling) er meer bij. Hierbij is naast de snelle actie ook het beschikken over goede data van essentieel belang. In komende jaren ontwikkelen we deze aanpak verder, met nadruk op samen leren en delen met partners net andere scholen.

We verwachten dat we hiermee het aantal thuiszitters verder kunnen verminderen. Het project 'wel in Ontwikkeling' (2022-2025), gericht op jongeren die niet ingeschreven staan op school of langdurig zijn uitgevallen, heeft mooie succesvolle trajecten opgeleverd. Het doel was tenminste 5 jongeren 'in ontwikkeling' te brengen en dit is ruimschoots geslaagd. De individuele aanpak en maatwerk (kijken naar wat er kan) heeft bij deze jongeren geleid tot het verkleinen van hun afstand tot het onderwijs. Een vergelijkbare functie heeft de 'thuiszitterstafel' waar we al enige jaren mee werken. Daar bespreken we de langdurig uitgevallen leerlingen in een multidisciplinair team (onderwijs, jeugdhulp, leerplicht) en bieden we perspectieven in de vorm van onderwijs en/of jeugdhulpverlening.

Vanaf eind 2025 maken we een plan voor de inzet van middelen uit de subsidieregeling 'ondersteuning en preventie thuiszittende jeugdigen', binnen de regio (coalitie van vier samenwerkingsverbanden). Door het ondersteuningsaanbod uit te breiden voor leerlingen die thuiszitter zijn of dat dreigen te worden dringen we het aantal thuiszitters verder terug. Het gaat om ondersteuning in brede zin voor kinderen en jongeren met verschillende zorg- en onderwijsbehoeften. We zetten de komende jaren de subsidie in om zelf het ondersteuningsaanbod voor inclusiever onderwijs uit te breiden, of om daar producten en diensten voor in te kopen. We voeren de activiteiten uit in de kalenderjaren 2026 tot en met 2028. De ontwikkeling en effectiviteit van de thuiszitterstafel monitoren we gedurende de planperiode.

8.5 De beweging die nodig is

Om tot structurele samenwerking te komen, is een cultuur van wederkerigheid nodig. Onderwijs en zorg werken nog te vaak naast elkaar, ieder met eigen procedures en financiering. De komende planperiode gaan we die afstand verkleinen door heldere afspraken te maken over regie, verantwoordelijkheid en informatie-uitwisseling.

Het swv speelt hierin een verbindende rol. Door overleg te organiseren tussen scholen, gemeenten en zorgaanbieders, door gezamenlijke kaders te ontwikkelen en door kennisdeling te faciliteren, ontstaat een netwerk waarin samenwerking vanzelfsprekender en effectiever wordt.

8.6 Waar we naartoe werken

In 2030 werken onderwijs, zorg en gemeenten samen als één systeem rondom de leerling. Dat vraagt niet alleen om korte lijnen en vaste aanspreekpunten, maar ook om heldere organisatie. Het swv organiseert de regionale structuur, brengt partners bij elkaar en zorgt voor gezamenlijke kaders en afspraken. Scholen organiseren op hun beurt de samenwerking in de praktijk: zij richten multidisciplinaire overleggen in, maken tijd vrij voor afstemming en zorgen dat professionals elkaar snel weten te vinden. Zo groeit een netwerk waarin iedereen vanuit zijn eigen rol verantwoordelijkheid neemt en leerlingen ervaren dat de ondersteuning die zij krijgen op elkaar aansluit.

8.7 Kern van de opgave tot 2030

Om deze beweging te realiseren, werkt het swv aan de volgende doelen.

- Op alle scholen is structurele samenwerking met hulpverlening aanwezig, passend bij de ondersteuningsbehoefte.
- Via een vast ondersteuningsteam, periodieke casuïstiekbespreking en aanvullende inzet van passende expertises vanuit Jeugdwet, jeugdhulpverlening of sociaal team.
- Er zijn duidelijke afspraken en kaders met gemeenten en zorg over wie wanneer de regie voert.
 - Vastleggen van regierollen bij complexe situaties, gezamenlijke besluitvormende overleggen en helderheid over taken onderwijs-zorg-gemeenten.
- Netwerken van onderwijs-, zorg- en gemeentepartners ontmoeten elkaar structureel in overleg en casuïstiek.
- Regionale overlegtafels, multidisciplinaire teams op schoolniveau en gezamenlijke analyse van patronen.
- Werken vanuit dezelfde leidende principes van normaliseren en werken vanuit de context.
- Ondersteuning is niet tijdelijk of projectmatig, maar cyclisch: betrokkenheid blijft zolang dat nodig is.
 - Via periodieke evaluaties, gezamenlijke bespreking van ondersteuningsplannen en doorlopende monitoring door school en partners.
- Casuïstiek en samenwerkingservaringen worden actief benut om beleid en werkwijzen blijvend te verbeteren.
 - Jaarlijkse terugkoppeling van patronen, gezamenlijke leerbijeenkomsten en feedback op basis van praktijk naar beleid.

9. Thema 5: rol van ouders

9.1 De richting

Een sterke samenwerking tussen school en ouders is een belangrijke voorwaarde voor inclusiever onderwijs. In 2030 willen we dat ouders zich volwaardige partners voelen in het onderwijsproces. Dat betekent dat scholen en ouders elkaar tijdig betrekken, open communiceren en samen verantwoordelijkheid nemen voor de ontwikkeling en het welzijn van leerlingen.

De afgelopen jaren is de samenwerking met ouders op veel scholen versterkt, maar er zijn nog verschillen in aanpak en duidelijkheid. De komende periode richt het swv zich op het verder vormgeven van een gezamenlijke en herkenbare manier van samenwerken met ouders: helder, gestructureerd en gebaseerd op vertrouwen.

9.2 Hoe dat eruitziet in de praktijk

In de praktijk betekent dit dat scholen een vaste structuur hebben voor communicatie met ouders en leerlingen. Het is duidelijk wie het aanspreekpunt is, welke stappen worden gezet als er zorgen ontstaan en hoe beslissingen samen worden genomen. Verwachtingen worden vroegtijdig en expliciet besproken, zodat alle partijen weten wat zij van elkaar mogen verwachten.

Leerlingen en ouders worden niet alleen gezien als gesprekspartner bij problemen, maar ook als bron van kennis en perspectief. Hun ervaringen leveren waardevolle informatie op over wat goed werkt in de praktijk en waar verbetering mogelijk is. Inclusiever onderwijs realiseren kan niet zonder hierover in gesprek te gaan met leerlingen: hoe kijken zij naar inclusief onderwijs? Wat hebben zij nodig om zich goed te voelen en zich te kunnen ontwikkelen? Leerlingen weten als geen ander wat werkt op school.

Door deze samenwerking ontstaat meer rust en vertrouwen. Ouders weten dat signalen serieus worden genomen en dat de school samen met hen zoekt naar haalbare stappen. Leerlingen voelen zich gehoord. Scholen profiteren op hun beurt van het perspectief en de betrokkenheid van leerlingen en ouders, waardoor ondersteuning beter aansluit bij de thuissituatie en de leerling zich beter gezien voelt.

9.3 De beweging die nodig is

Om dit partnerschap verder te versterken, is een gedeelde taal en werkwijze nodig. Scholen ontwikkelen een heldere communicatiestructuur, met vaste contactmomenten en duidelijke afspraken over de rollen van ouders, leerlingen, mentoren en ondersteuners. Daar hoort ook bij dat scholen expliciet beschrijven wat zij van ouders en leerlingen verwachten, zodat er minder ruis ontstaat en verwachtingen wederzijds zijn. De goede invulling van de rol van het mentoraat is hierbij van groot belang.

Het swv stimuleert scholen om ervaringen van leerlingen en ouders systematisch te verzamelen en te gebruiken voor verbetering van beleid en ondersteuning. Ook wordt aandacht besteed aan het voorkomen van escalatie of zorgmijding door vroegtijdig samen te handelen met gemeenten en hulpverlening.

9.4 Ondersteuning en informatievoorziening voor ouders

Leerlingen en ouders hebben recht op duidelijke, tijdige en onafhankelijke informatie. Het swv beschikt daarom over een toegankelijk en herkenbaar Ouder- en Jeugdsteunpunt (OJSP) waar zij terecht kunnen met vragen, ervaringen of behoefte aan ondersteuning. Scholen verwijzen actief naar dit steunpunt en benutten het als partner in het voorkomen van misverstanden of escalaties. De komende planperiode gaan we met het swv po werken aan het inrichten van een gezamenlijk OJSP.

De praktische informatie, rechten en plichten, routes bij verschil van inzicht en de rol van onafhankelijke ondersteuners zoals Onderwijsconsulenten zijn opgenomen in *Hoofdstuk 10 Uitvoering, basisondersteuning & zorgplicht*.

9.5 Waar we naartoe werken

In 2030 zijn leerlingen en hun ouders vanzelfsprekende partners in het onderwijsproces. De communicatie tussen school en thuis is open, respectvol en doelgericht. Beslissingen worden samen genomen, verschillen worden bespreekbaar gemaakt, en ieder draagt verantwoordelijkheid vanuit zijn eigen rol. Zo ontstaat een stabiel netwerk rondom de leerling, waarin school en ouders elkaar versterken in plaats van elkaar te zoeken als het al misgaat.

9.6 Kern van de opgave tot 2030

Om deze beweging te realiseren, werkt het swv aan de volgende doelen.

- Elke school heeft een vaste en herkenbare structuur voor communicatie met ouders.
- Via vaste contactmomenten, duidelijke aanspreekpunten en een herkenbare gespreksroute bij vragen of zorgen.
- Door het inrichten van het hoorrecht zodat leerlingen kunnen meedenken over de in te zetten ondersteuning.
- Verwachtingen tussen school en ouders worden vroegtijdig besproken en vastgelegd in een gezamenlijke aanpak binnen het speelveld van het onderwijs.
- Expliciet uitspreken wat school van leerlingen en ouders verwacht, wat zij van school mogen verwachten en afspraken vastleggen in gespreksverslagen of ontwikkelplannen.
- Leerling en ouder ervaringen worden actief benut om beleid en ondersteuning te verbeteren.
 - Door structureel ophalen van ervaringen via gesprekken, ouderpanels of enquêtes, het zichtbaar verwerken van feedback in school- en swv-beleid.
- Scholen voeren periodiek een oudertevredenheidsmeting uit gericht op samenwerking en ondersteuning.
- Jaarlijkse meting, bespreking in teams, formuleren van verbeteracties en terugkoppeling aan leerlingen en ouders.
- Escalaties en zorgmijding worden voorkomen door vroege inzet en gezamenlijke afstemming met ketenpartners.
- Bij eerste signalen direct het gesprek met leerling en ouders en tijdig betrekken van ketenpartners.

10. Uitvoering, basisondersteuning en zorgplicht

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe het swv de wettelijke zorgplicht, de basisondersteuning en de ondersteuningsstructuur organiseert. Waar de eerdere hoofdstukken de beweging, visie en samenwerkingslijnen schetsen, bevat dit hoofdstuk de concrete procedures, afspraken en verantwoordelijkheden die nodig zijn om passend en inclusiever onderwijs in de praktijk waar te maken. We beschrijven wat scholen, besturen, ouders en ketenpartners kunnen verwachten van het swv, welke processen we volgen en hoe specialistische ondersteuning en toelaatbaarheid zijn georganiseerd. Dit hoofdstuk vormt daarmee de uitvoeringsbasis onder de gezamenlijke ambitie voor 2030.

10.1 Basisondersteuning

Alle scholen voldoen aan de basisondersteuning. De volledige uitwerking is opgenomen in *Bijlage 4*. In hoofdstuk 5 staat beschreven hoe de basisondersteuning het fundament vormt onder inclusiever onderwijs.

De ondersteunende en verbindende rol van het swv-bureau in de ontwikkeling van inclusiever onderwijs staat beschreven in hoofdstuk 5. De praktische werkwijze en procedures rondom toelaatbaarheid en advies zijn opgenomen in paragraaf 10.6.

10.2 Ouders en jeugdsteunpunt

Als blijkt dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft of niet goed tot zijn recht komt op school, dan kan dat een stressvolle situatie zijn voor leerlingen en hun ouders. Ons swv vindt het daarom essentieel dat zij zo snel mogelijk en op een vertrouwde plek de juiste informatie krijgen. Veel vragen kunnen beantwoord worden door de school van de leerling. Daarnaast hebben we binnen het swv sinds 2024 een ouders en jeugdsteunpunt. Hier kunnen leerlingen en ouders terecht met vragen en advies over inclusief onderwijs. Ook kunnen ze in gesprek gaan met een deskundige die met ze meedenkt. Het steunpunt is onafhankelijk en primair gericht op het helpen van leerlingen en hun ouders. In deze planperiode wordt het steunpunt verder ontwikkeld om ouders en jongeren optimaal te ondersteunen in hun zoektocht naar passende onderwijsplek en om eventuele knelpunten te signaleren en aan te pakken. We trekken hierin samen op met het swv po Twente oost. Meer informatie over het ouders en jeugdsteunpunt van ons swv vind je [hier](#) op onze website.

10.3 Samenwerkingspartners

De komende jaren staan in het teken van elkaar ontmoeten, kennisdelen en reflecteren. Alleen zo brengen we duurzame verandering in gang.

Het versterken van de samenwerking met gemeenten en jeugdhulp is daarbij een speerpunt. We richten periodiek overleg in met wethouders (bestuurlijk overleg (oogo)), beleidsadviseurs en leerplichtambtenaren van de gemeenten. Binnen het oogo gaat het over afstemming jeugdzorg en onderwijs, maar ook over leerlingvervoer en het onderwijsaanbod. Ook hierbij zoeken we de samenwerking op met het swv po. Daarnaast voeren we structureel overleg met de vier samenwerkingsverbanden voor po en vo in Twente. We werken samen in de uitvoering waar dat elkaar versterkt en trekken waar nodig gezamenlijk op richting partners zoals mbo (en hbo) en gemeenten. De samenwerking is erop gericht om zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs te bieden en thuiszitten zoveel mogelijk te voorkomen.

- Samen met gemeenten werken we aan een meer inclusievere samenleving en willen we kansenongelijkheid terugdringen.
- Wij vinden het belangrijk om vanuit verschillende domeinen (onderwijs en jeugdhulp) samen te werken om te voorkomen dat professionals verschillende sporen bewandelen. Professionals kunnen door kennis te delen hun aanbod voor jeugdigen versterken en betere resultaten met hen behalen.
- Waar nodig zullen we collectief arrangeren door onderwijs-jeugdhulp arrangementen mogelijk te maken.
- Samen met de Twentse gemeenten en andere swv'en stellen we een ontwikkelagenda op.
- We stimuleren schoolaanwezigheid. We hebben (dreigende) thuiszitters vroegtijdig in beeld.

- Het is belangrijk om op het niveau van leerlingenpopulaties/scholen de samenwerking tussen school, zorg- en welzijnsaanbieders en gemeenten te versterken. Veel van de huidige samenwerking richt zich nog op de individuele jongere. We kunnen samen preventiever en effectiever werken als we ook kijken naar de hele school en naar wat specifieke klassen nodig hebben.
- De gemeenten informeren het swv bij het afgeven van vrijstellingen (zoals voor artikel 5 onder A).
- We organiseren en nemen deel aan bestuurlijke en inhoudelijke overleggen tussen de vier samenwerkingsverbanden (po en vo Twente west en po en vo Twente oost).

10.4 Zorgplicht en hoorrecht

Alle scholen binnen en buiten ons swv hebben zorgplicht. Dat betekent dat zij ervoor verantwoordelijk zijn dat een leerling een passende onderwijsplek krijgt. Per 1 augustus 2025 is er een nieuwe wet van kracht die vereist dat het volledige ondersteuningsaanbod van een school in de schoolgids moet worden opgenomen, waardoor het aparte Schoolondersteuningsprofiel (SOP) komt te vervallen.

Ouders kiezen op welke school zij hun kind aanmelden. De gekozen school beoordeelt na aanmelding of zij de ondersteuning kan bieden die de leerling nodig heeft. Als een leerling extra ondersteuning nodig heeft, gaat de school in gesprek met de ouders om te kijken of en op welke manier dit het beste kan worden gerealiseerd. Als de school niet de passende onderwijsplek kan bieden die de leerling nodig heeft, is zij verantwoordelijk voor het vinden van een plek waar dat wel kan. Het vinden van een passende onderwijsplek is een taak voor de partners binnen het swv en/of met behulp van deskundigen rondom het swv. Zo zorgen we er samen voor dat geen enkele leerling buiten de boot valt. Als ouders hun kind bij meerdere scholen hebben aangemeld, dan heeft de school waar de eerste aanmelding is gedaan de zorgplicht.

Van ouders wordt verwacht dat ze minimaal tien weken voor de start van de zomervakantie hun kind aanmelden bij de school van hun keuze. Daarna heeft de school zes weken om te beslissen of ze de leerling toelaten. Hier is een eenmalige verlenging van vier weken mogelijk. Als dan nog geen beslissing is genomen, heeft de leerling het recht om tijdelijk geplaatst te worden op de school van aanmelding. Dit geldt totdat er wel een goede, passende plek is gevonden.

Het kan voorkomen dat ouders het niet eens zijn met de beslissing over het plaatsen van hun kind. In die gevallen volgt er doorgaans een gesprek met de betreffende school en ouders. Het swv kan om advies gevraagd worden als het gaat om de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Wanneer ouders en school er met elkaar niet uitkomen, kunnen ouders zich aanmelden bij [stichting onderwijsconsulenten](#). Zij geven onafhankelijk advies, bemiddelen en begeleiden. Bij een geschil kunnen ouders terecht bij de landelijke geschillencommissie passend onderwijs (GPO)

Ook zijn er situaties denkbaar waarbij de grenzen van de mogelijkheden binnen inclusiever onderwijs zijn bereikt: wanneer het onderwijs dat nog geboden kan worden te beperkt is, of zo kostbaar dat het niet meer mogelijk of verantwoord is. Dit punt breekt pas aan als de hele route van mogelijkheden is doorlopen en de onderwijssituatie toch onvoldoende blijkt. Als binnen het swv niet het onderwijs geboden kan worden dat een leerling nodig heeft, zal het swv aangeven dat het maximum is bereikt. Dit kan ook aan de orde zijn als ouders of leerlingen niet meewerken aan de afgesproken ondersteuning.

Als de ondersteuning onder de basisondersteuning valt dan hoeft er geen OPP te worden opgesteld. Scholen moeten leerlingen horen over de (extra) ondersteuning die de school biedt, voordat de schoolgids wordt vastgesteld. Het ondersteuningsaanbod in de schoolgids moet jaarlijks worden geëvalueerd en geactualiseerd.

10.5 Beschrijving specialistische ondersteuning

In hoofdstuk 5 is beschreven hoe specialistische ondersteuning onderdeel is van een dekkend en inclusief netwerk en hoe de samenwerking tussen regulier onderwijs en v(s)o wordt versterkt. In dit hoofdstuk richten we ons op de uitvoering: de criteria voor inzet van specialistische ondersteuning, de toelaatbaarheidsverklaring, het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) en de wettelijke verplichtingen die daarbij horen.

Ontwikkelperspectiefplan

Voor alle vo-leerlingen die naast basisondersteuning ook extra ondersteuning krijgen, en voor de leerlingen die voor specialistische ondersteuning naar het vso gaan, maakt de school een OPP. In dit perspectiefplan beschrijft de school de onderwijsdoelen voor die leerling en wordt er in gezamenlijkheid perspectief bepaald en besproken met ouders en leerling. Ook staat beschreven welke extra begeleiding de school biedt en op welke manier de samenwerking met hulpverlening en andere scholen in de regio vormgegeven wordt. De school overlegt met de ouder en de leerling over de invulling van het perspectiefplan, waarbij eigenaarschap van de leerling het uitgangspunt is. Na het opstellen van een OPP wordt deze door de school geregistreerd in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD; voorheen BRON).

Hoorrecht leerlingen

Het hoorrecht is het recht van leerlingen om mee te praten en mee te denken over hun ontwikkelingsperspectief en de ondersteuning die zij op school krijgen. Dit hoorrecht geldt voor alle onderdelen van het OPP. Het gaat dus niet alleen over het handelingsdeel (hoe en welke interventies worden ingezet), maar bijvoorbeeld ook over de onderwijsbehoeften en het uitstroomperspectief.

Het swv ondersteunt en adviseert scholen in het bieden van extra (complexe) ondersteuning in de reguliere context door middelen, hulpmiddelen, expertise en contacten beschikbaar te stellen, zodat kennis binnen het swv verspreid wordt en zoveel mogelijk leerlingen in de klas binnen de reguliere context de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Ouders geven toestemming voor het handelingsdeel in het OPP. School, leerlingen en ouders bespreken in ieder geval één keer per jaar de voortgang.

10.6 Toeleiding naar vso en Pro

Goed onderwijs voor alle leerlingen in alle scholen betekent ook dat elke leerling op de juiste plek zit. Dit lukt alleen als de toewijzing van ondersteuning gedegen en zorgvuldig gebeurt. Tegelijkertijd mag deze grondigheid niet tot trage besluitvorming of extra administratieve last leiden. We zoeken sterker de verbinding met het primair onderwijs, vanuit de overtuiging dat leerlingen die gedurende de basisschoolperiode regulier onderwijs genoten hebben, op een reguliere vo-school terecht kunnen.

Advies Commissie Toelaatbaarheid en Leerlingenondersteuning

Een van de wettelijke taken van een swv is het adviseren en beslissen over de toelaatbaarheid tot het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs. Deze taak is neergelegd bij een aparte commissie: de Advies Commissie Toelaatbaarheid en Leerlingenondersteuning (ACTL). De commissie beoordeelt aanvragen, geeft advies en neemt een besluit. Mocht de ACTL, in gezamenlijkheid, niet tot een besluit komen dan neemt de directeur-bestuurder van het swv de uiteindelijke beslissing. Het adviseren over de toelaatbaarheid en arrangementen doet de ACTL op basis van ieders deskundigheid zo objectief en onafhankelijk mogelijk. Onafhankelijke toetsing van TLV-aanvragen is essentieel om mogelijke twijfels over belangenverstrengeling te voorkomen. Hierbij wordt altijd uitgegaan van de visie, missie en de richtinggevende principes van het swv.

Samenstelling van de ACTL

De ACTL bestaat uit:

- Een onafhankelijke voorzitter
- Vijf deskundigen die voldoen aan de wettelijke eisen
- GGD-schoolarts
- Ambtelijk secretaris

De commissie wordt indien nodig aangevuld met twee deskundigen voor de aanvragen voor het Praktijkonderwijs. De commissieleden hebben toegang tot de dossiers in Kindkans en beoordelen aanvragen individueel. Kindkans is een beveiligd systeem en er wordt gewerkt met tweefactor authenticatie. Indien nodig wordt aanvullend advies ingewonnen bij maatschappelijk werk, jeugdzorg, gemeente in het kader van de Jeugdwet en leerplicht.

Wanneer een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aanvragen?

Een TLV is nodig wanneer onderstaande wordt overwogen:

- Praktijkonderwijs (PrO)
- Voortgezet Speciaal Onderwijs (vso)

Een aanvraag voor de TLV PrO kan via Kindkans gedaan worden op basis van de wettelijk geldende criteria of op sociaal emotionele gronden. Alleen scholen voor praktijkonderwijs binnen ons swv kunnen dit doen.

Een aanvraag voor de TLV vso kan via Kindkans gedaan worden als gebleken is dat de ondersteuning binnen het regulier voortgezet onderwijs, inclusief de basisondersteuning, extra ondersteuning en/of een tussenvoorziening, niet toereikend geacht wordt of toereikend is.

Een herindicatie van een TLV (verlenging) wordt gestart wanneer een leerling nog steeds speciale onderwijsbehoeften heeft na de oorspronkelijke geldigheidsduur van de TLV. Ook dit verloopt via de aanmeldprocedure in Kindkans.

Procedure TLV aanvraag (categorie laag, midden, hoog) en herindicatie TLV

Bij de beoordeling van een TLV-aanvraag kent het swv een ondersteuningscategorie toe. Standaard wordt de categorie *laag* toegekend wanneer de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling intensief zijn, maar nog binnen de basisvoorwaarden van vso-ondersteuning passen. Als uit de aanvraag blijkt dat de leerling behoefte heeft aan nog intensievere ondersteuning, kan het swv een categorie *midden* of *hoog* toekennen. Deze toekenning is gebaseerd op de ernst van de problematiek, de aard van de ondersteuningsbehoeften en de evaluatie van eerder geboden ondersteuning door de school.

De aanvragende school voorziet de aanvraag van een compleet en actueel dossier en dient deze via Kindkans in bij de ambtelijk-secretaris van de ACTL. De aanmelding omvat in elk geval:

- Een volledig ingevulde aanvraag
- Een beschrijving van alle perspectieven en overwogen opties. Bij een herindicatie verwacht de ACTL te lezen waarom het beoogde perspectief niet behaald is, wat het vernieuwde perspectief voor de leerling is en wat de verlenging van de TLV bijdraagt aan de ontwikkeling van de leerling
- Een evaluatie van het handelingsdeel in het OPP (niet ouder dan 3 maanden en minstens 6 maanden ingezet).
- De zienswijze van leerlingen en ouders (waar mogelijk). Als het niet mogelijk is wordt de reden vermeld.
- De zienswijze van de school, ingevuld en ondertekend door of namens bevoegd gezag van de school
- Bij categorie *hoog* (zware bekostiging); het formulier 1-op-1 begeleiding en een duidelijke onderbouwing.

De deskundigen binnen de ACTL beoordelen de aanvraag en adviseren over de afgifte van de TLV. De directeur-bestuurder ondertekent de afgegeven TLV's. Daar waar twijfel of onduidelijkheid is besluit de directeur-bestuurder.

De afhandeling van de aanvraag vindt plaats binnen de daarvoor geldende termijnen (m.u.v. de zomervakantie periode). Afwijkingen worden naar de aanvrager gecommuniceerd. De afronding en communicatie verlopen via de ambtelijk-secretaris van de ACTL via Kindkans.

Landelijke ontwikkelingen over de aanvraagprocedure worden door de ACTL en het swv gevolgd. Het doel is de procedure zo klantvriendelijk en voorspoedig mogelijk te laten verlopen. Wij willen onze TLV-procedure voor plaatsing in gespecialiseerd onderwijs en pro verder doorontwikkelen in de komende planperiode. Met name waar het gaat over transparantie, administratieve last, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid.

Doorstroom van voortgezet speciaal onderwijs terug naar regulier onderwijs

Binnen ons swv gaan we voor de ondersteuning van leerlingen uit van 'regulier waar mogelijk, gespecialiseerd waar nodig'. Doorstroom van gespecialiseerd naar regulier onderwijs is geen doel op zich, maar wel onderdeel van elk opp. Leerlingen die vanuit het reguliere vo instromen in het vso blijven ook in beeld bij de vo school. De samenwerking tussen vo-scholen onderling en met het speciaal onderwijs is daarvoor essentieel. Dit verhoogt de

betrokkenheid van alle partijen en bevordert zorgvuldige afwegingen over het onderwijs van de leerling en over eventuele voorbereidingen op terugkeer naar het reguliere vo. De vso school betreft ouders nadrukkelijk bij het voornemen om de leerling terug te laten keren in het regulier onderwijs.

Bezwaarprocedure

Een van de kerntaken van het swv is het beoordelen of een leerling toelaatbaar is tot het vso of pro. Dit wordt vastgelegd in een toelaatbaarheidsverklaring, die als besluit valt onder de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Tegen dit besluit kan bezwaar worden gemaakt, met de mogelijkheid om vervolgens beroep in te stellen. Een bezwaarschrift moet digitaal worden ingediend bij het swv. De termijn voor indiening is zes weken na de datum van het besluit, volgens de AWB. Zie voor verdere informatie [onze website](#).

Privacy

De ACTL voert haar taken uit met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving, waaronder:

- De Wet op het Voortgezet Onderwijs
- De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- De Algemene Wet Bestuursrecht
- De Algemene Wet gelijke behandeling

Daarnaast volgt de ACTL het privacyreglement. Meer informatie over privacybescherming en de verwerking van persoonsgegevens is te vinden in het [privacyreglement](#).

11. Bestuur, beheer, kwaliteit en financiën

Om het ondersteuningsplan goed uit te kunnen voeren is een solide organisatorische en financiële basis essentieel. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe het swv bestuurlijk is ingericht, hoe het interne toezicht en de medezeggenschap vorm krijgen, hoe het kwaliteitsbeleid wordt geborgd en hoe de financiële middelen worden verdeeld en verantwoord. Dit hoofdstuk vormt het kader waarbinnen scholen, bestuurders en het swv samenwerken aan de ambities die in de eerdere hoofdstukken zijn beschreven.

11.1 Toelichting op de huidige governance

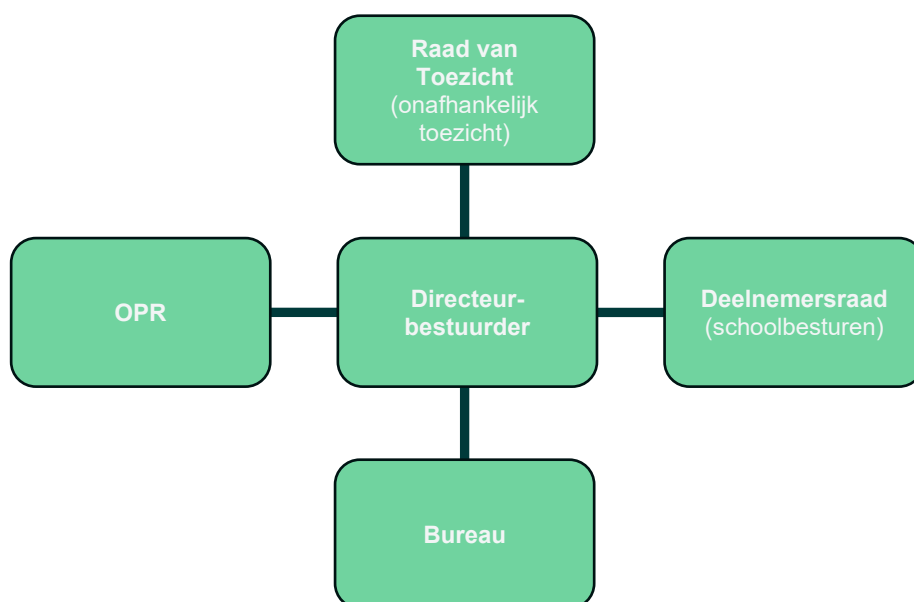
De governance van samenwerkingsverbanden passend onderwijs is gereguleerd door de wettelijke eis van scheiding tussen bestuur en intern toezicht. Er zijn verschillende modellen mogelijk om dat in te richten. Enkele jaren geleden heeft het swv gekozen voor een directeur-bestuurder als uitvoerend bestuurder en een toezichthoudend bestuur met onafhankelijk lid (sinds 2024 onafhankelijk voorzitter) als intern toezichthouder. In het toezichthoudend bestuur zijn alle schoolbesturen van het swv vertegenwoordigd. Intern toezichthouders gebruiken een toetsingskader om het functioneren van het swv te beoordelen.

Er is sprake van onafhankelijk intern toezicht wanneer het toezicht onafhankelijk functioneert en daarnaast besluiten neemt en interventies doet die passen bij de belangen en de context van het swv. Wanneer schoolbestuurders ook intern toezichthouder zijn, dragen zij dubbele petten. Enerzijds zijn schoolbestuurders die bij het swv aangesloten zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van een deel van het beleid van het swv. Anderzijds zien zij erop toe of het bestuur de uitvoering van het beleid goed aanstuurt en of de beoogde resultaten worden bereikt.

Uit de evaluatie van de huidige werkwijze concludeert het bestuur dat er de nodige ruimte voor verbetering is. Daarom is medio 2025 besloten de route te verkennen naar een onafhankelijk toezicht dat bestaat uit enkele onafhankelijke leden (RvT model). Voor de uitwerking van dit model is eind 2025 een werkgroep geformeerd onder leiding van een extern deskundige. De opdracht aan de werkgroep is de doorontwikkeling naar een onafhankelijke raad van toezicht voor te bereiden.

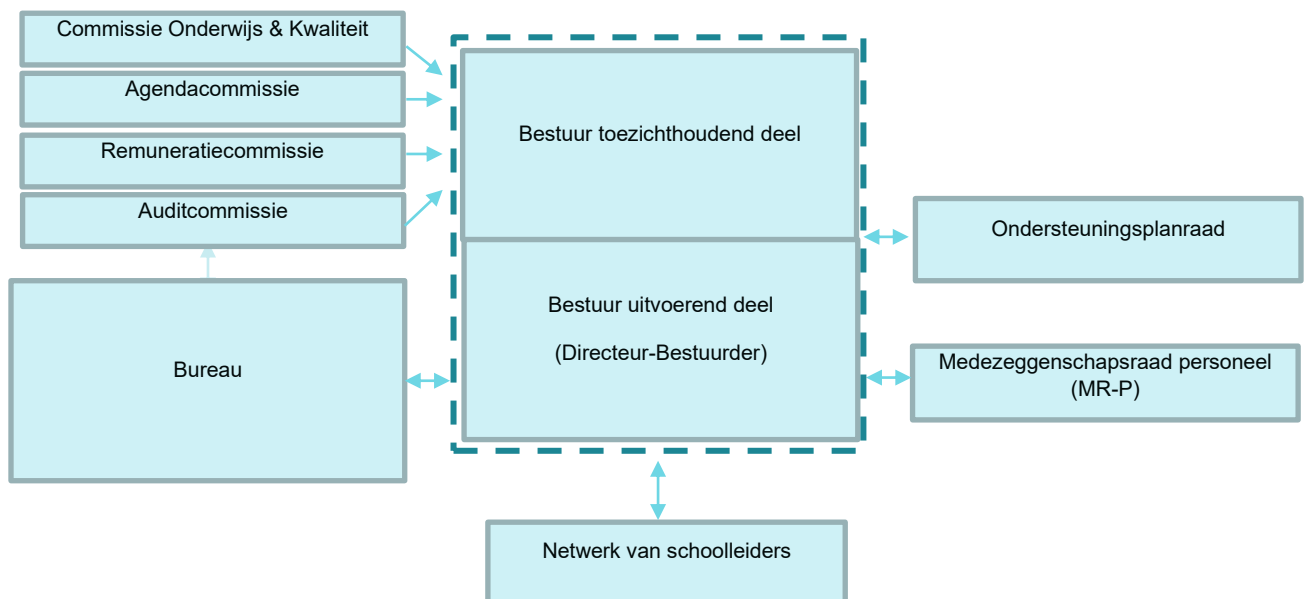
Het doel is om dit voor de start van schooljaar 2026-2027 te realiseren. De aangesloten schoolbesturen krijgen een plek in de deelnemersraad en ontvangen statutair instemmingsrecht op belangrijke besluiten. De directeur-bestuurder bespreekt belangrijke besluiten eerst met de deelnemersraad voordat deze ter goedkeuring voorgelegd worden aan de raad van toezicht. De raad van toezicht bestaat uit een drietal onafhankelijke leden.

We starten de planperiode met deze nieuwe structuur. In het eerste jaar van de planperiode werken we de ontwikkeling en afstemming van de onafhankelijke raad van toezicht, met schoolbesturen in een deelnemersraad verder uit. Ook de doorontwikkeling van het directeurenoverleg nemen we mee in deze ontwikkeling.

11.2 De huidige structuur: bestuur en toezicht

Het swv werkt binnen de kaders van de code 'goed onderwijsbestuur VO' (2025²). Op basis daarvan is op dit moment gekozen voor de hieronder beschreven bestuurlijk-organisatorische structuur. Het interne toezicht bestaat uit een toezichthoudend bestuur met daarin vertegenwoordigers van alle aangesloten schoolbesturen en een uitvoerend bestuur dat bestaat uit de directeur-bestuurder. De directeur bestuurder geeft ook leiding aan het bureau van het swv. Deze planperiode start met onderstaand bestuurlijk-organisatorische structuur.

Toezichthoudend deel van het bestuur

Het toezichthoudend bestuur bestaat uit:

- acht leden namens de scholen voor voortgezet onderwijs;
- twee leden namens de stichtingen voor (voortgezet) speciaal onderwijs;
- een lid dat niet verbonden is aan één van de scholen en dat de laatste vijf jaar ook niet is geweest (de onafhankelijk voorzitter, benoemd op bindende voordracht van de Ondersteuningsplanraad).

Uitvoerend deel van het bestuur

Het uitvoerend deel van het bestuur, belast met het besturen van het swv, bestaat uit de directeur-bestuurder.

² Bron: 'Werkplan 2025 Commissie Code goed onderwijsbestuur 2025' is te vinden op [de website van VO raad](#)

Commissies

Het bestuur heeft ter ondersteuning van haar eigen functioneren vier commissies in het leven geroepen:

- **Remuneratiecommissie**
De remuneratiecommissie adviseert en ondersteunt het toezichthoudend bestuur bij het uitoefenen van de werkgeversrol ten aanzien van de directeur-bestuurder.
- **Agendacommissie**
De agendacommissie ondersteunt procesmatig het functioneren van het bestuur rond beleids- en begrotingscyclus, bereidt de beraadslagingen voor en selecteert (maatschappelijke) thema's en ontwikkelingen binnen inclusiever onderwijs die van belang zijn voor het besturen van het swv.
- **Commissie onderwijs en kwaliteit**
De Commissie Onderwijs & Kwaliteit (COK) adviseert gevraagd en ongevraagd het bestuur over de passendheid en de kwaliteit van het onderwijs op de scholen binnen het swv in relatie tot de doelstellingen van het swv.
- **Auditcommissie**
De auditcommissie adviseert gevraagd en ongevraagd het uitvoerend bestuur over de rechtmatigheid en doelmatigheid van het financieel beheer en het beleid van de stichting. Zij beoordeelt het functioneren van het interne systeem van planning en control inclusief de opzet en effectiviteit van de interne verantwoording binnen de organisatie en levert daarmee een bijdrage aan een deugdelijk financieel beleid.

Schoolleidersoverleg

Binnen het swv is een netwerk van schoolleiders -verdeeld over drie subregio's- ingericht. Het netwerk van schoolleiders is een communicatie- en adviesorgaan op tactisch en operationeel niveau. In deze planperiode gaan we de netwerken meer met elkaar verbinden en kennis en ervaringen uitwisselen. De schoolleiders hebben een substantiële rol in het maken van de jaarplannen. De taken van het netwerk zijn het:

- delen van kennis, ervaring en best practices;
- bevorderen van de ontwikkeling van inclusiever onderwijs op de scholen;
- gevraagd en ongevraagd adviseren van de directeur-bestuurder;
- maken van verbinding tussen de scholen en het swv;
- geven van instructie en voorlichting.

11.2.1 Medezeggenschap

Het swv vindt de betrokkenheid en medezeggenschap van ouders en personeelsleden belangrijk, want we zijn ervan overtuigd dat de inbreng van ouders en personeel bijdraagt aan kwaliteit, betrokkenheid en draagvlak.

Medezeggenschapsraad personeel (MR-P)

De medezeggenschapsraad van het swv functioneert op basis van het Reglement Medezeggenschapsraad Stichting VO 2302 te Enschede. In het artikel 17 van het reglement is het overleg met het bestuur vastgelegd. Zowel de MR als het bestuur kunnen het initiatief nemen om overleg te plannen. De directeur-bestuurder is namens het bestuur de gesprekspartner van de MR, tenzij één der partijen expliciet verzoekt om overleg tussen MR en bestuur. Bestuur en MR plannen tweemaal per jaar een overleg waarin wederzijdse ervaringen worden uitgewisseld.

De overige bevoegdheden van medezeggenschap in het swv op grond van de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS) komen toe aan de OPR.

Ondersteuningsplanraad

Omdat inclusiever onderwijs zo'n grote rol speelt in het leven van jongeren, moeten ouders en leerlingen betrokken worden bij het beleid van ons swv. Daarom zijn ze vertegenwoordigd in de Ondersteuningsplanraad (OPR), het medezeggenschapsorgaan van het swv. De OPR bestaat uit een ouder/leerling deel en een deel onderwijspersoneel (van de aangesloten besturen). De OPR praat mee over verschillende zaken binnen het SWV. De kerntaak van de OPR is het instemmen met het ondersteuningsplan en het monitoren van de voortgang ervan. De OPR is ook betrokken bij de totstandkoming van dit plan en volgt het proces van uitvoering. Door ouders (en leerlingen) een stem te geven in de OPR, dragen zij bij aan het houden van de goede focus op het uitvoeren van het beleid.

Het bestuur van het swv heeft meermaals per jaar overleg met de OPR. De OPR vergadert 4-5 keer per jaar. De notulen en het jaarverslag van de OPR zijn te vinden op [onze website](#).

11.2.2 Personeel

Bij het bureau van het swv zijn enkele personeelsleden in dienst die uitvoering geven aan de bestuurlijke en wettelijke taken van het swv. In het verleden is de keuze gemaakt voor een klein bureau, aanvullende expertise wordt waar nodig ingehuurd. Het bureau wordt aangestuurd door de directeur-bestuurder. Gezien de toenemende taken en verantwoordelijkheden van het swv, de verdere professionalisering van de kwaliteitszorg en de verbindende rol binnen het netwerk verkennen we in deze planperiode of de beschikbare capaciteit nog passend is bij de opgave.

Het bureau is gevestigd in kantorencentrum Schuttersveld aan de Hengelsestraat 100 te Enschede. Voor commissies binnen het swv worden professionals gedetacheerd vanuit de aangesloten schoolbesturen.

11.2.3 Kwaliteitsbeleid

Het swv heeft een notitie kwaliteitsbeleid opgesteld. Hierin beschrijven we het kwaliteitsbeleid, de kwaliteitsactiviteiten en -rollen in samenhang met elkaar. De volgende uitgangspunten zijn richtinggevend voor de systematiek van kwaliteitszorg en verantwoording binnen het swv.

Uitgangspunt	Omschrijving
De kwaliteitszorg van de school is de verantwoordelijkheid van de school en haar bestuur.	De kwaliteit van het onderwijs in de scholen heeft grote invloed op de kwaliteit van inclusiever onderwijs. Het schoolbestuur en de scholen zijn ervoor verantwoordelijk dat scholen de gevraagde kwaliteit bieden. De kwaliteit van het onderwijs op de scholen wordt getoetst door de Inspectie van het Onderwijs. Het swv gaat ervan uit dat elke school een basisarrangement heeft en daarbij geen onvoldoendes heeft bij de criteria die direct verwijzen naar inclusiever onderwijs. Aangezien deze elementen al getoetst worden door de schoolbesturen en de Inspectie heeft het swv hier in principe geen rol in.
Verantwoording door de scholen en kwaliteitszorg op swvniveau zijn verbonden processen.	De data die scholen aanleveren aan het swv en het swv aan de scholen in het kader van verantwoording levert relevante informatie op om de kwaliteit van de ondersteuning op swv-niveau planmatig te monitoren en te verbeteren. Dubbel werk dient zoveel als mogelijk te worden voorkomen.
We organiseren actief het overleg met kwaliteits-functionarissen rond kwaliteit en samenwerking.	Het swv en de scholen worden sterker door van en met elkaar te leren. Daarbij wordt leren gezien als een constante in de kwaliteitsverbetering. Er wordt door onder andere, visitaties monitoring en verslaglegging informatie opgehaald. Op basis van deze informatie

We zijn alert op signalen en zien hier met elkaar op toe zodat het tot verbeteringen leidt.	wordt op alle niveaus een actieve dialoog gevoerd met als doel om van elkaar te leren en de kwaliteit van inclusiever onderwijs te verbeteren. Door alert te zijn op onder andere klachten, verwijsgedrag, de verhalen aan de bestuurstafel en in de regio en de observaties vanuit het swv halen we signalen op en reageren hierop.
We monitoren de cijfers actief. Tegenover het ontvangen van middelen staat verantwoording over de kwaliteit van de ingezette middelen.	Deelnamepercentage, verwijzingen en thuiszitters worden actief gemonitord en we handelen hiernaar. We maken als swv inzichtelijk wat er gebeurt met de ondersteuningsmiddelen. De scholen geven inzicht in de besteding van de middelen. We maken hierbij gebruik van een combinatie van zogenaamde 'hard controls' (cijfers) en 'soft controls' (signalen, uitwisseling, gesprek). In deze planperiode ligt de focus op het effect van de inzet van de middelen (doelmatigheid).
Het swv voldoet aan het waarderingskader van de Onderwijsinspectie	Het extern toezicht van de inspectie hanteert een eigen waarderingskader voor samenwerkingsverbanden. Het swv scoort minimaal een voldoende op alle standaarden.

11.2.4 Financiën

Inkomsten en uitgaven

Als swv met een hoog percentage leerlingen dat naar het vso gaat, hebben we jaarlijks op financieel gebied een uitdagende puzzel te leggen. In de huidige situatie betekent dit dat er voor de aangesloten vo-besturen de komende jaren minder middelen beschikbaar zijn voor lichte ondersteuning in de school. De financiële reserves van het swv raken de komende jaren uitgeput. Dat neemt echter niet weg dat we alles op alles zetten om iedere leerling zo goed mogelijk inclusiever onderwijs te bieden. Wat we willen bereiken staat omschreven in dit ondersteuningsplan. De huidige en aangekondigde wet- en regelgeving (rondom LWOO) maken dat het realiseren van onze doelen financieel zwaar onder druk komt te staan.

In 2025 heeft het bestuur van het swv een meerjarenbegroting opgesteld die loopt tot en met 2028. Deze begroting gaat uit van de prognose dat het totaal aantal leerlingen binnen het swv door demografische ontwikkeling verder daalt.

In *bijlage 5* is de meerjarenbegroting opgenomen. De meerjarenbegroting wordt jaarlijks aangepast en opnieuw vastgesteld.

11.2.5 Uitgangspunten financieel beleid

De manier waarop wij de financiële middelen besteden is aan wet- en regelgeving gebonden. Je kunt die opsplitsen in vijf stromingen:

- Een deel gaat naar het voortgezet speciaal onderwijs en wordt verdeeld op basis van het aantal toelaatbaarheidsverklaringen-vso dat wordt afgegeven.
- Een deel gaat naar het praktijkonderwijs en wordt verdeeld op basis van het aantal toelaatbaarheidsverklaringen PrO dat wordt afgegeven.
- Een deel gaat naar het leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) op het vmbo.

- Een deel wordt ingezet om uitvoering te kunnen geven aan de wettelijke taken van het swv en de inrichting van het swv.
- Een deel is gereserveerd voor maatwerk/arrangement of als stimulator aan pilots inclusiever onderwijs.

We willen onze financiën zo inzichtelijk mogelijk maken. Daarom maken we ieder kwartaal een financiële rapportage en ieder jaar een jaarrekening. De meest recente jaarrekening wordt jaarlijks gepubliceerd op onze website.

11.2.6 Verdeelmodel

De verdeling van ondersteuningsmiddelen naar scholen vindt plaats op basis van een verdeelmodel. Structureel evalueren we het verdeelmodel bij op basis van actuele cijfers en vernieuwde inzichten. Gedurende de planperiode ligt het accent op de doelmatigheid en effectiviteit van de inzet van middelen. Op dit moment worden de middelen veelal nog toegekend naar rato van het aantal leerlingen op een school. Voor de komende jaren onderzoeken we welk verdeelsleutel beter aansluit bij de daadwerkelijke (intensiteit van de) ondersteunings-behoefte van jongeren op de scholen.

Verwijzer betaalt

Binnen het swv werken met het principe van de 'verwijzer betaalt'. Reguliere scholen die een TLV aanvragen voor een van hun leerlingen betalen, uitzonderingen daargelaten, de kosten van de TLV zolang de leerling op het vso zit. Om de plaatsing van leerlingen in het regulier te bevorderen zijn hier een aantal uitzonderingen op:

- Voor een leerling met specifieke ondersteuningsbehoeften die instroomt vanuit het po hoeft bij verwijzing -die binnen 6 maanden is gemeld bij de ACTL- geen kosten te worden betaald.
- Voor een leerling met specifieke ondersteuningsbehoeften die de overstap heeft gemaakt van een vo naar een andere vo-school hoeft bij verwijzing binnen 1 jaar geen kosten te worden betaald.
- De regeling geldt in principe voor leerlingen tot maximaal 16 jaar. Bij een herindicatie na deze periode hoeft de verwijzer niet meer te betalen voor de TLV.

Voorwaarde is dat de leerlingen tijdig worden aangemeld en besproken binnen de ACTL en dat scholen aantonen (via het OPP) dat ze zich voldoende hebben ingespannen om de leerling binnen de eigen school te behouden. Het is aan de ACTL om te bepalen of hieraan is voldaan.

Verantwoording

Het swv werkt met een duidelijke en inzichtelijke planning en control cyclus. De (meerjaren)begroting (*zie bijlage 5*), financiële kwartaalrapportages en het jaarverslag bieden hiervoor de basis. De komende planperiode verbinden we de (financiële) verantwoording door scholen en het swv nog beter met het oog op de doelmatigheid. Scholen verantwoorden de ontvangen middelen van het swv aan het swv. Het swv kent de volgende percentages voor:

- liquiditeit: < 0,75%
- rentabiliteit: 3 jaar negatief
- solvabiliteit 1: < 30%
- solvabiliteit 2: < 30%
- Maximaal buffervermogen: € 400.000 (vastgesteld d.m.v. een risicoanalyse). Dit buffervermogen valt binnen de signaleringswaarde van OCW.

Uitputting financiën swv

Bij een uitputting van de middelen zware ondersteuning in het swv dragen alle deelnemende schoolbesturen volgens wettelijke regelgeving bij uit de eigen middelen lumpsum. Dit wordt rechtstreeks door DUO verrekend.

De vangnetbepaling

Gelet op artikel 18, lid g uit de WPO (of artikel 17, lid h uit de WVO)³ wordt door ons swv op de volgende manier de hoogte van de vangnetbekostiging vastgesteld. Deze manier sluit aan op de handreiking die is opgesteld door een werkgroep op initiatief van het Steunpunt Passend Onderwijs bestaande uit de PO-Raad, de VO-raad, de Sectorraad GO, het Netwerk LPO en de Sectorraad swv vo⁴.

Deze vangnetbekostiging is er voor onze scholen als er een meer dan gemiddelde toename van het aantal inschreven leerlingen met een TLV en residentiële leerlingen, niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI, heeft plaatsgevonden in de periode 2 februari t/m 1 juni. Ons swv zal de school bekostigen aan de hand van de netto instroom per ondersteuningscategorie van de leerlingen met een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring en nieuwe residentiële leerlingen (niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI) uit ons swv in de periode 2 februari t/m 1 juni. Deze bekostiging heeft betrekking op het kalenderjaar dat volgt op de periode waarin de instroom heeft plaatsgevonden. De vangnetbepaling wordt als volgt uitgevoerd:

1. De school stelt zelf vast dat het aantal ingeschreven leerlingen met een TLV (inclusief de residentiële leerlingen niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI) op de school in de periode 2 februari t/m 1 juni meer is toegenomen dan in de periode 1 september t/m 1 februari. Als dit het geval is, dan is er sprake van een meer dan gemiddelde toename en worden de volgende stappen gevolgd.
2. De school stuurt een declaratie naar het swv, waarin onderstaande opsomming verwerkt is. De declaratie wordt uiterlijk aan het einde van kwartaal 1⁵ van het betreffende bekostigings- en begrotingsjaar door de go-school bij het swv ingediend. Indien dit vanwege omstandigheden niet lukt, dan laat de go-school dit tijdig aan het swv weten en wordt er gezamenlijk naar een oplossing gezocht. Het initiatief hiervoor ligt bij de go-school. Ten tijde van het opstellen van de begroting (in de maanden voorafgaand aan het betreffende begrotings- en bekostigingsjaar) kan het swv via de rekentool de bedragen al aflezen die in kwartaal 1 door de go scholen gefactureerd gaan worden en deze opnemen in de begroting.
 - a. Een onderbouwing van de meer dan gemiddelde toename uit stap 1.
 - b. De netto instroom (instroom minus uitstroom) per ondersteunings-categorie uit ons swv in de periode 2 februari t/m 1 juni. De instroom betreft alle ingeschreven leerlingen met een nieuwe TLV en de nieuwe residentiële leerlingen niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI. Voor de uitstroom zijn alle leerlingen relevant, niet zijnde ingeschreven bij een JJI of GJI.
- De sbo-school maakt geen onderscheid naar een ondersteuningscategorie.
 - c. Het bedrag per ondersteuningscategorie, dat bestaat uit de netto instroom per ondersteuningscategorie vermenigvuldigt met de bedragen uit de ministeriële regeling.
 - d. Het totaalbedrag voor ons swv, dat bestaat uit een optelsom van de bedragen per ondersteuningscategorie. Als dit totaalbedrag negatief is, dan stuurt de go-school geen declaratie naar ons swv.
3. Het swv verifieert de declaratie van de school op basis van de beschikbare informatie vanuit DUO. Bij correcte verificatie, maakt het swv het bedrag naar de go-school over in het nieuwe kalenderjaar.

11.2.7 Omgang met geschillen

Als swv proberen we voor iedere leerling altijd de juiste oplossing te vinden, maar soms kan er om uiteenlopende redenen toch een probleem ontstaan. Niemand wil dat een leerling tussen wal en schip raakt. Mocht het er toch op

³ De exacte artikelen kunnen veranderen bij aanpassing van de wetgeving.

⁴ Beide laatstgenoemde organisaties zijn inmiddels gefuseerd tot het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden (ONSswv).

⁵ Deze termijn is in deze editie van de handreiking aangepast.

aankomen dat de ouders, de school en het swv er niet uitkomen, zijn er verschillende mogelijkheden om tot een passende oplossing te komen.

Geschillencommissie passend onderwijs (GPO)

Ouders kunnen het niet eens zijn met beslissingen van een school als het gaat om inclusiever onderwijs. Bij de toelating van een leerling die extra ondersteuning nodig heeft bijvoorbeeld, of als een leerling van school verwijderd wordt. Ook bij het vaststellen of bijstellen van het OPP kan een conflict ontstaan. In deze gevallen, wanneer gesprekken tussen ouders en school niet tot een oplossing leiden, kunnen ouders terecht bij de Geschillencommissie passend onderwijs.

De geschillencommissie passend onderwijs is laagdrempelig te benaderen, er is geen advocaat voor nodig. Op de website van het GPO lees je precies wat er nodig is om de organisatie in te schakelen: <https://www.onderwijsgeschillen.nl/commissie/geschillencommissie-passend-onderwijs-gpo>.

Landelijke Bezwaarcommissie Toelaatbaarheidsverklaring

Wanneer een ouder of het schoolbestuur het niet eens is met het advies over de toelaatbaarheidsverklaring (TLV), kan deze binnen zes weken schriftelijk bezwaar maken bij het swv. Het swv zal dan in gesprek gaan met betrokkenen over het afgegeven advies. Ons swv is aangesloten bij de Landelijke Bezwaarcommissie Toelaatbaarheidsverklaring. Het swv kan hier advies over het TLV-besluit vragen. De bezwaarcommissie bestaat uit leden die specifieke kennis en deskundigheid hebben om over deze kwesties te oordelen, zoals rechters, artsen en onderwijsexperts.

Privacy

Om onze taken goed te kunnen uitoefenen, hebben wij persoonsgegevens van leerlingen nodig. Hiervoor hebben we een duidelijk privacyreglement waarin precies staat hoe we omgaan met deze persoonlijke gegevens en de uitwisseling ervan met externe partners. Hierin is bijvoorbeeld te vinden hoe we omgaan met de informatie die nodig is bij het toewijzen van toelaatbaarheidsverklaringen.

Ons swv heeft het recht om algemene persoonsgegevens te verwerken, omdat dat nodig is om onze wettelijke taak te vervullen. De wetgeving Passend Onderwijs en de eisen uit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) vormen de basis voor het reglement. Ons privacyreglement vind je [link](#) hier.

11.2.8 Uitgangspunten

Uitgangspunten	Beschrijving
Onnodige overhead en reserves worden voorkomen.	De overhead bedraagt maximaal 5% van de begroting; het benodigde buffervermogen ligt rond € 400.000.
Het swv voert een cyclisch en planmatig kwaliteitsbeleid.	Middels kwartaalrapportages, bestuur gesprekken en monitoring.
Bestuur en toezicht zijn gescheiden. Er is een toezichtkader en managementstatuut opgesteld en worden geëvalueerd.	In 2025 heeft er een (zelf)evaluatie van de bestuursstructuur plaatsgevonden. In 2026 wordt een onafhankelijke RvT en een deelnemersraad geïnstalleerd.
Er zijn afspraken gemaakt over de nieuwe groeiregeling vso.	Vangnetbepaling.
De directeur bestuurder voert periodiek overleg met de OPR.	Verslaglegging via jaarverslag van de OPR.
Tweemaal per jaar is er een overleg tussen de OPR en het toezichthoudende bestuur/ RvT.	Verslaglegging via jaarverslag van de OPR.
Het swv verantwoord zich over de behaalde resultaten.	Kwartaalrapportages en jaarverslag.
Het swv heeft een privacyreglement, AVG-beleidsplan en een functionaris gegevensbescherming.	Klachten worden voorkomen.
Financiële ratio's worden periodiek besproken in het toezichthoudend bestuur of RvT en deelnemersraad.	Via kwartaalrapportages.
Besturen verantwoorden de ontvangen middelen van het swv op recht- en doelmatigheid.	Via een vastgesteld format en middels het eigen jaarverslag van de schoolbesturen.

12. Totstandkoming en overige documenten

12.1 Totstandkoming ondersteuningsplan

De inhoud van dit ondersteuningsplan is tot stand gekomen met behulp van een begeleidingsgroep, de leden van de commissie Onderwijs en Kwaliteit (O&K), bestuurlijk overleg met wethouders en beleidsadviseurs, ondersteuningsplanraad en na overleg met het swv po, overige ketenpartners en het mbo. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de interne evaluaties, het onderzoekskader van de inspectie en de landelijke evaluaties en ontwikkelingen. Met name de co-creatie met de begeleidingsgroep bestaande uit een vertegenwoordiging van alle geledingen binnen ons swv heeft veel input opgeleverd. Dank ook aan de adviseurs van B&T voor de begeleiding van het proces.

12.2 Proces totstandkoming ondersteuningsplan

- Mei 2025 samenstellen begeleidingsgroep⁶ vanuit de schoolbesturen
- Mei-nov 2025 Input ophalen voor nieuwe ondersteuningsplan: afstemming met SWV po
- 16 sept Startnotitie inhoudelijk besproken met commissie Onderwijs en Kwaliteit
- 10 okt 2025 Bijeenkomst wethouders onderwijs en jeugd, beleidsadviseurs en delegatie bestuurders samenwerkingsverbanden po en vo. Georganiseerd samen met swv PO Twente Oost.
- 2 dec 2025 Eerste conceptversie bespreken met toezichthoudend bestuur
- Dec 2025 Eerste conceptversie bespreken met beleidsadviseurs gemeenten en de OPR
- 15 dec afstemmingsoverleg met SWV po
- Jan 2026 tweede conceptversie voorleggen aan de OPR en commissie O&K
- 23 jan 2026 Bestuurlijk overleg (OOGO) met wethouders en beleidsadviseurs
- 28 jan 2026 eindversie bespreken met OPR
- 29 jan 2026 instemming OPR
- Febr-mrt 2026 Ambtelijke afstemming beleidsadviseurs en instemming gemeenten
- April 2026 Vaststellen ondersteuningsplan door toezichthoudend bestuur
- April 2026 Verzenden ondersteuningsplan naar Onderwijsinspectie

12.3 Samenhang met andere documenten

Op basis van gesprekken, evaluaties, analyses en onderzoeken concretiseren we onze activiteiten jaarlijks in een jaarplan (activiteitenplan) met (meerjaren)begroting. In het jaarplan worden de ambities en doelstellingen uit dit ondersteuningsplan vertaald naar concrete activiteiten. Zowel het jaarplan als onderliggende beleidsdocumenten en procedures worden structureel geëvalueerd en bijgesteld als onderdeel van onze kwaliteitscyclus. Verantwoording vindt plaats in de kwartaalrapportages, het jaarverslag en in dialoog met elkaar en onze partners. De kwaliteitscyclus van het swv en de scholen is een verbonden proces.

⁶ De begeleidingsgroep is breed samengesteld met vertegenwoordigers vanuit de schoolbesturen en de opr (ouder en personeelsgeleding).

13. Bijlage 1: schoolbesturen

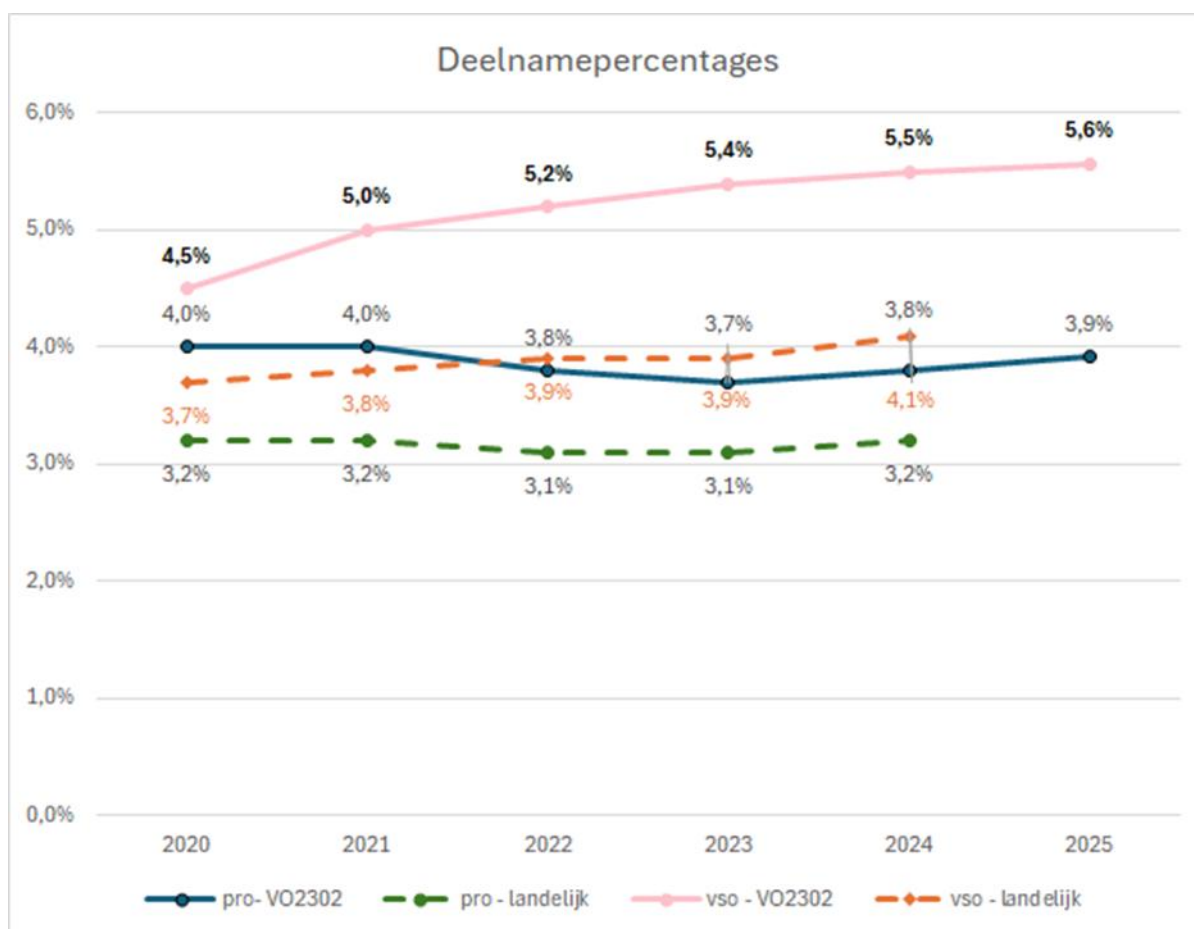
Het swv bestaat uit de volgende schoolbesturen:

Attendiz	9 scholen
Bonhoeffer	6 scholen
Het Stedelijk	7 scholen
Zone	1 school
Greijdanus	1 school
OSG	4 scholen
Carmel Hengelo	6 scholen
Waerdenborch	1 school
SOTOG	1 school
TCC	6 scholen

14. Bijlage 2: kwantitatieve gegevens

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de kwantitatieve gegevens die relevant zijn voor het ondersteuningsplan. Daarbij is gebruikgemaakt van zowel openbare data als van gegevens uit het swv zelf, waaronder jaarverslagen en registraties. Deze combinatie maakt het mogelijk om zowel landelijke trends als regionale ontwikkelingen in kaart te brengen.

14.1 Deelnamepercentage

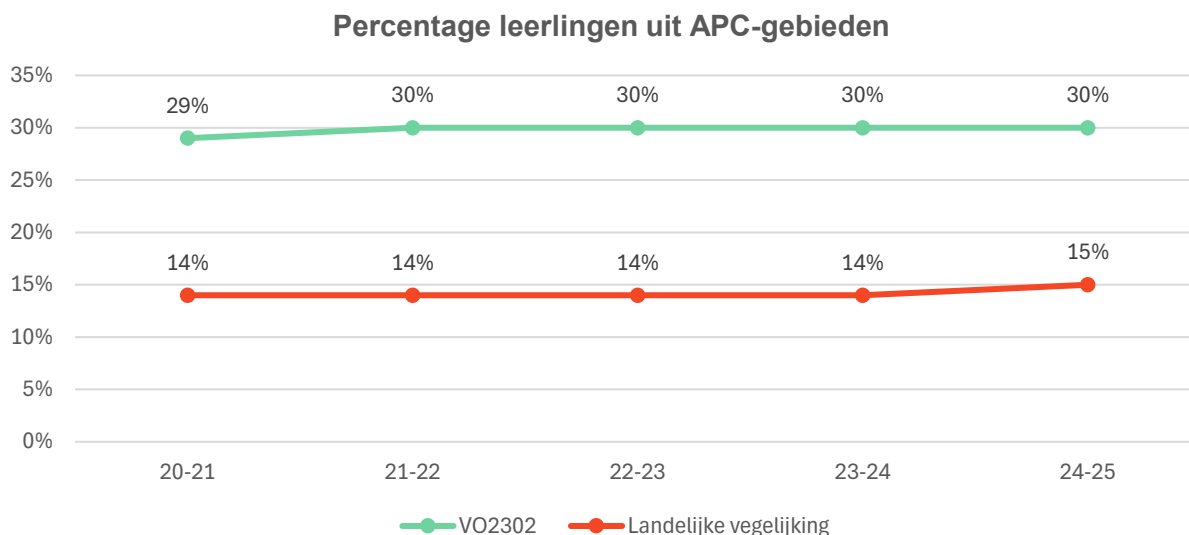

Verskil deelnamepercentage t.o.v. landelijk gemiddelde	2020	2021	2022	2023	2024
pro	+0,8%	+0,9%	+0,7%	+0,7%	+0,7%
vso	+0,8%	+1,2%	+1,3%	+1,5%	+1,4%

Bron: Dashboard Passend Onderwijs, Vensters

Bovenstaand figuur toont de deelnamepercentages van leerlingen aan praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso). Binnen dit swv liggen de deelnamepercentages voor zowel pro als vso boven het landelijk gemiddelde.

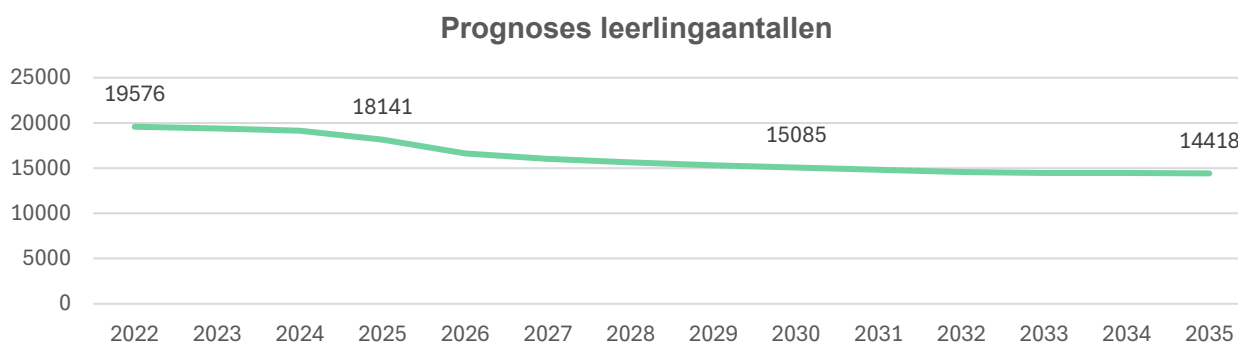
14.2 APC-gebieden

Bron: Dashboard Passend Onderwijs, Vensters

Bovenstaand figuur laat de ontwikkeling zien van het aandeel leerlingen uit APC-gebieden (*Armoede Problematiek Cumulatie*). Binnen het swv ligt dit aandeel structureel boven het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat relatief veel leerlingen opgroeien in een omgeving met meervoudige achterstanden, wat een extra beroep doet op de ondersteuningsstructuur van scholen.

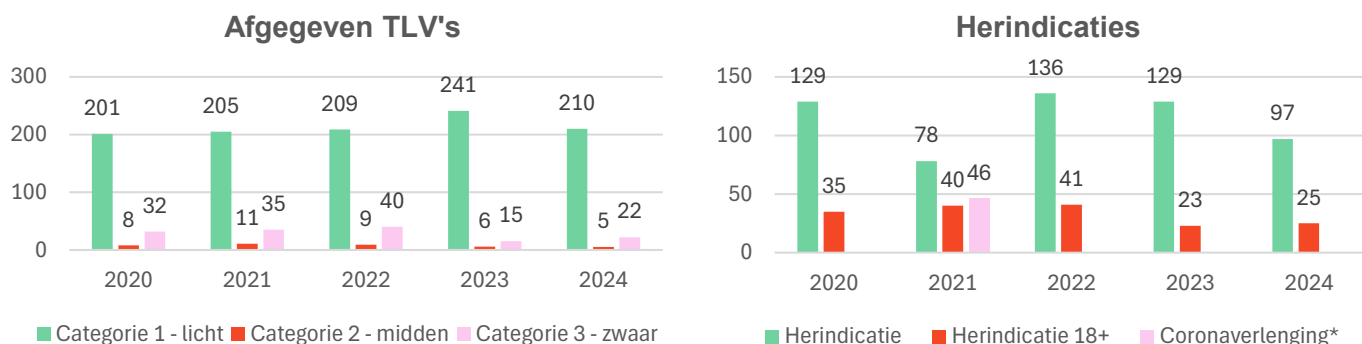
14.3 Prognoses leerlingenaantallen

Bron: Scenariomodel, Voion

De figuur toont de **prognose van het aantal leerlingen** in de regio van het swv, opgesteld met het *Scenariomodel* van Voion. De verwachting is dat het aantal leerlingen tussen 2025 en 2035 met ongeveer **20% zal dalen**. Deze daling betekent dat ook de **bekostiging van het swv evenredig zal afnemen**.

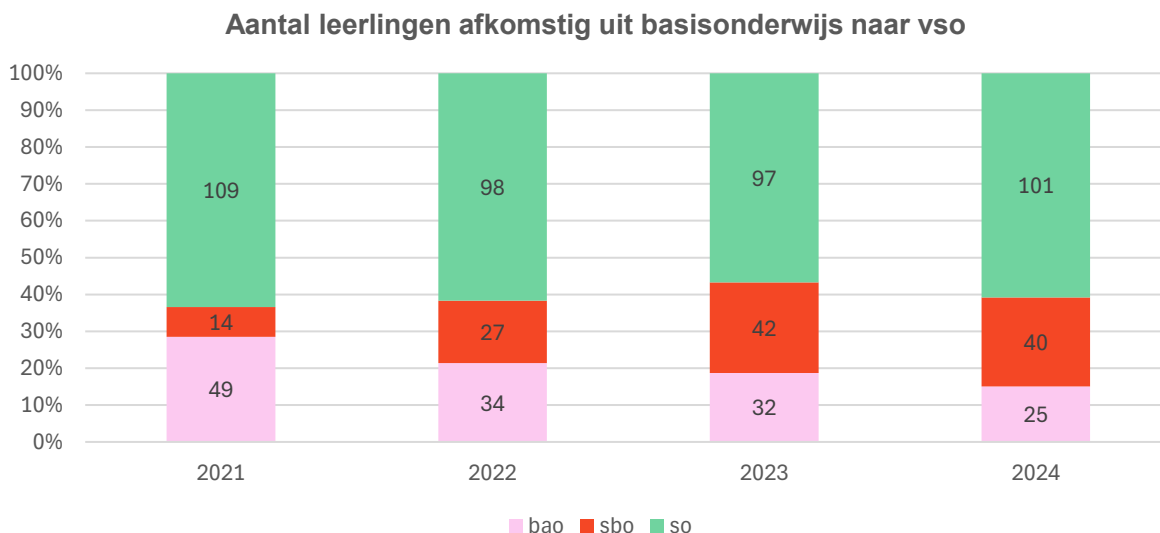
14.4 Bekostigingscategorieën VSO

Bron: Jaarverslag 2024, SWV VO2302

Bovenstaande figuren laten de ontwikkeling zien in het aantal afgegeven TLV's en het aantal herindicaties binnen het swv. In het overzicht van TLV's valt op dat in 2023 en 2024 minder beschikkingen zijn afgegeven in categorie 3 (*zwaar*) en categorie 2 (*midden*) dan in de jaren daarvoor. Het aantal TLV's in categorie 1 (*licht*) blijft over de jaren heen relatief stabiel, met een duidelijke toename in 2023. Het tweede figuur laat zien dat het aantal herindicaties de afgelopen drie jaar een dalende trend vertoont.

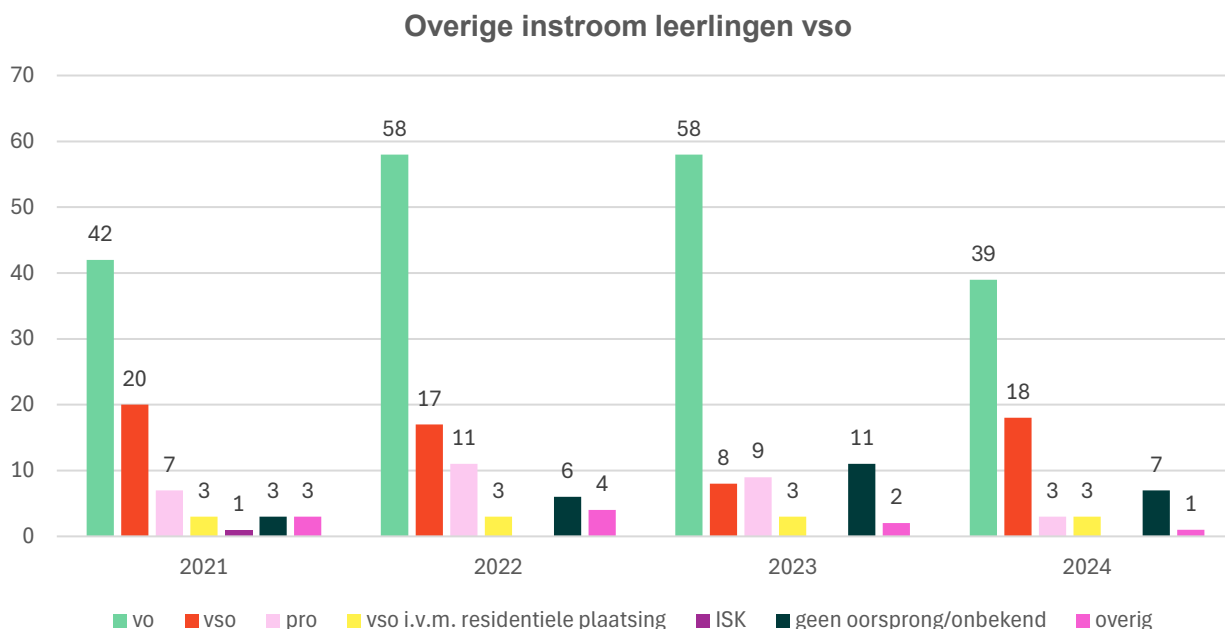
14.5 Toelaatbaarheidsverklaringen

Bron: Jaarverslag 2024, SWV VO2302

Bovenstaand figuur laat zien vanuit welke onderwijssectoren leerlingen instromen in het vso. Het aantal leerlingen dat rechtstreeks vanuit het regulier basisonderwijs (bao) naar het vso doorstroomt is de afgelopen jaren gedaald. Dit sluit aan bij de ambities uit het ondersteuningsplan en het *Plan van aanpak Inclusiever Onderwijs (2023)* om de instroom vanuit het regulier basisonderwijs te beperken. Deze dalende trend is vooralsnog niet zichtbaar in de doorstroom vanuit het so en sbo. Hierdoor blijft het totale aantal instromende leerlingen vanuit bao, sbo en so naar het vso de afgelopen jaren ongeveer gelijk. Het swv heeft daarbij als doel om de instroom vanuit het (regulier)

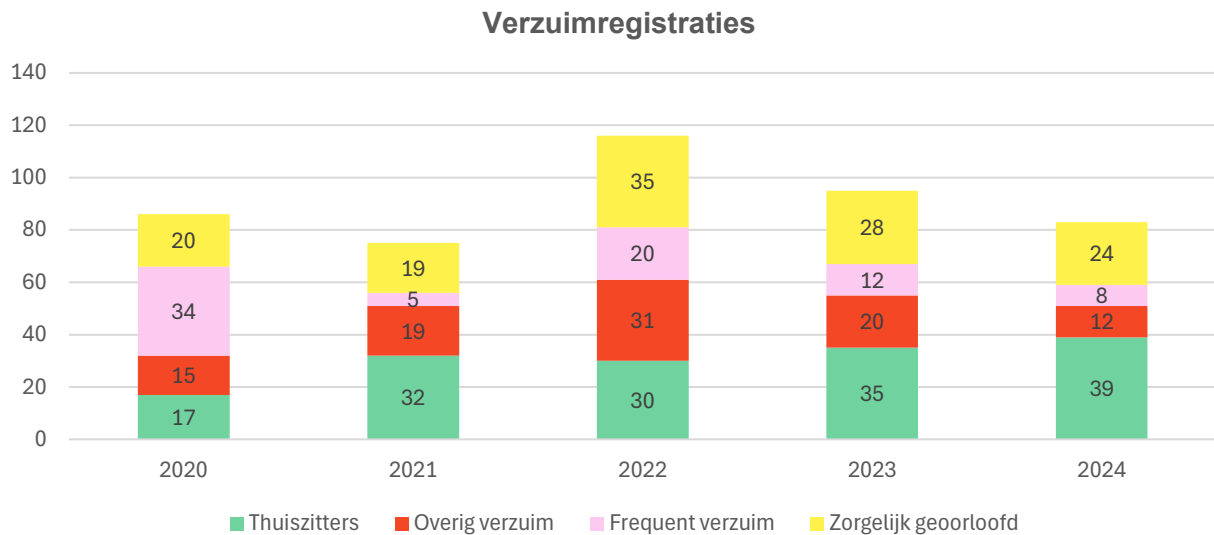
basisonderwijs naar het vso aan het eind van de planperiode substantieel te verlagen en monitort hiervoor het verloop van de schoolloopbanen.

Bron: Jaarverslag 2024, SWV VO2302

Bovenstaand figuur laat de overige instroom in het vso zien. In 2022 en 2023 was er sprake van een toename van leerlingen die vanuit het regulier vo instroomden in het vso, in 2024 is dit aantal weer gedaald. Het merendeel van de overige instroom bestaat uit leerlingen die al afkomstig zijn uit het vso zelf. Daarnaast zijn er kleinere groepen leerlingen die instromen vanuit het praktijkonderwijs (pro), het vso in verband met een residentiele plaatsing, of vanuit de internationale schakelklas (ISK). Tot slot is er een groep waarvan de herkomst onbekend is of die onder de categorie overig valt.

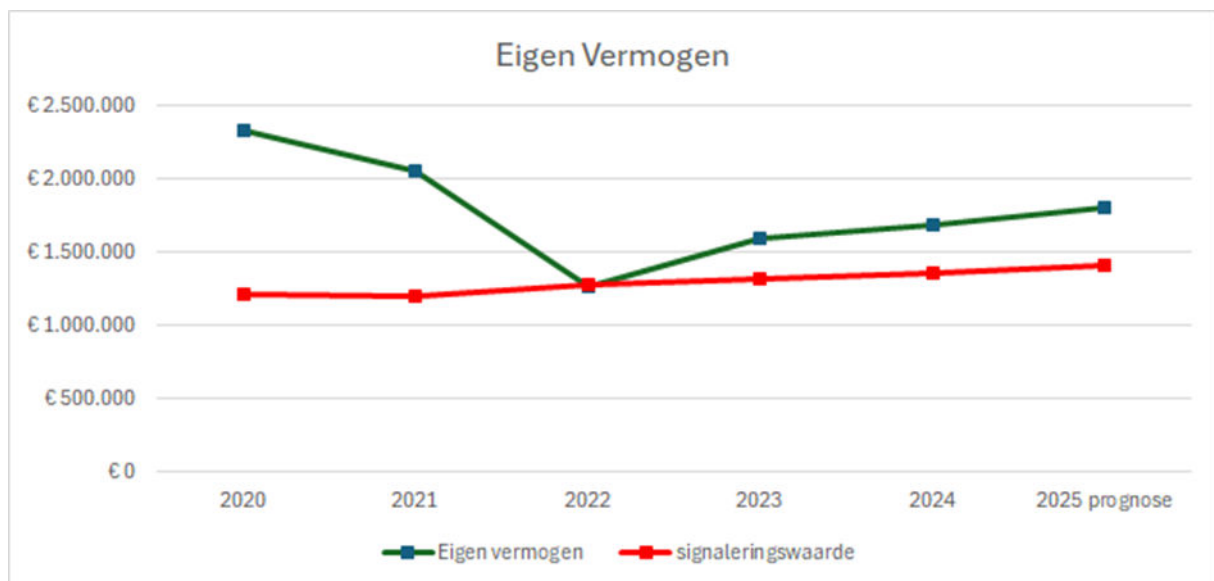
14.6 Verzuimregistraties

Bron: Jaarverslag 2024, SWV VO2302

Bovenstaand figuur geeft de ontwikkeling van het aantal verzuimregistraties weer in de periode 2020–2024. Het aantal thuiszitters laat een lichte stijging zien, van 17 in 2020 naar 39 in 2024. Het aantal gevallen van overig verzuim neemt juist af, met een daling van 31 in 2022 naar 12 in 2024. Ook de categorieën frequent verzuim en zorgelijk geoorloofd verzuim laten in recente jaren een dalende lijn zien. Hoewel de cijfers tendensen aangeven, blijft de registratie van verzuim complex: verschillen in definities en aanpassingen tijdens het verloop van verzuimtrajecten maken absolute aantallen minder hard.

14.7 Financiën

Bron: samenwerkingsverbandenopdekaart.nl, jaarverslag 2025, SWV VO2302

Op basis van de prognose 2025 komen we uit op een eigen vermogen dat iets ligt boven de voor ons geldende signaleringswaarde van bijna 1,4 miljoen euro.

De komende jaren worden de nog beschikbare middelen waar mogelijk beleidsrijk geïnvesteerd in het bereiken van onze doelstellingen. In de komende jaren is een negatief resultaat begroot om de reserve geleidelijk terug te brengen naar het niveau van het minimaal benodigde eigen vermogen, zoals vastgesteld in de risicoanalyse. De figuur laat de ontwikkeling van het eigen vermogen zien.

15. Bijlage 3: opbrengsten periode 2022–2026

thematisch geordend

Jaarlijks verstrekken de scholen de verantwoording van de verkregen middelen voor passend onderwijs. Op basis van deze input is een thematische ordening gemaakt. Deze input is gespiegeld aan de opbrengsten uit de gesprekken met de begeleidingsgroep.

1. Versterking van basisondersteuning binnen scholen

Uit de verantwoording middelen blijkt dat scholen breed investeren in voorzieningen die rust, nabijheid en maatwerk mogelijk maken, zoals huiskamers, Kansklassen, TOM-klassen, kleine groepen en versterkt mentoraat. Deze voorzieningen worden vaak ingezet als tijdelijke ondersteuning om leerlingen binnen het reguliere onderwijs te behouden.

De begeleidingsgroep herkent deze beweging en benoemt dat scholen hiermee veel doen voor leerlingen. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat deze inzet sterk school specifiek is en dat een gedeelde norm voor wat onder basisondersteuning wordt verstaan niet altijd helder is.

2. Expertise dichter bij de school georganiseerd

Scholen investeren structureel in extra expertise binnen de school, onder andere via orthopedagogen, ondersteuningsfunctionarissen, HB- en NT2-specialisten, onderwijsassistenten en SAT-teams. Daarnaast wordt ingezet op scholing van docenten en mentoren. De begeleidingsgroep herkent deze beweging, maar benoemt dat naar hun mening professionalisering vaak versnipperd is en nog onvoldoende samenhang kent.

3. Preventieve ondersteuning en verzuimaanpak

In de verantwoordingen komt naar voren dat scholen inzetten op preventie en vroeg signalering, bijvoorbeeld via SAT-structuren en vaste overlegmomenten. De begeleidingsgroep is positief over deze preventieve aanpak en herkent dat dit bijdraagt aan het verminderen van kortdurend en frequent verzuim. Bij leerlingen met complexe problematiek wordt ervaren dat de curatieve fase kwetsbaar blijft, met onduidelijkheid over rolverdeling en regie.

4. Structurele samenwerking met ketenpartners

Samenwerking met gemeenten, jeugdzorg, GGD en leerplicht is bij veel scholen structureel ingericht via MDO's en vaste overlegstructuren. De begeleidingsgroep herkent dat deze samenwerking essentieel is voor succes, maar geeft ook aan dat samenwerking vaak persoonsafhankelijk is en dat het bredere netwerk nog onvoldoende overzichtelijk en gezamenlijk aangestuurd wordt.

5. Netwerkgericht werken

Scholen nemen deel aan regionale netwerken, zoals deelname aan bijeenkomsten van het swv, expertgroepen, verschillende platforms en convenanten. Daarnaast zien we ook steeds meer symbiose vormen. De begeleidingsgroep ziet in symbiose veel potentie en benoemt positieve ervaringen, maar signaleert dat deze initiatieven nog kleinschalig zijn en (nog) niet vanzelfsprekend onderdeel vormen van het reguliere aanbod.

6. Borging van kwaliteit

In toenemende mate beschrijven scholen activiteiten gericht op borging (dmv. interne kwaliteitszorg), maar ook externe of interne instrumenten gericht op zicht hebben op kwaliteit zoals audits, inspectiegesprekken, scans en dashboards. In de onderlinge afstemming en uitwisseling zetten we de komende planperiode stappen onder andere door het periodiek te overleggen en met elkaar in gesprek te gaan over de inzet van de kwaliteitsinstrumenten. Het doel is om het cyclisch werken (plan-do-check-act) vorm en inhoud te geven.

16. Bijlage 4: Basisondersteuning

In de beschrijving van de basisondersteuning is de route van de leerling leidend. Daarbij kijken we naar de mogelijkheden van leerlingen en werken we handelingsgericht.

16.1 Omgaan met verschillen

In welke mate heeft differentiatie op basis van de verschillen tussen leerlingen een plaats of wordt er meer vanuit methode gedacht.

- Docent zet coachende werkwijze in bij de ondersteuning van de leerling.
- We gaan uit van de mogelijkheden van leerlingen, de positieve benadering van leerling staat centraal.
- Docenten integreren het leren van executieve functies in de les.
- Binnen reguliere lessen bieden we een variatie aan didactische werkvormen aan passend bij de behoefte van de leerlingen.
- Iedere medewerker binnen onze scholen voelt zich verantwoordelijk voor het signaleren van problemen met en om leerlingen.
- De school biedt leerlingen die moeite hebben met prikkelverwerking gerichte aanpassingen wanneer dat nodig is.
- Docenten beschikken over voldoende vakkennis, onderwijskundige kennis en pedagogisch-didactische kennis.
- Docenten observeren het leren en gedrag van de leerlingen en toetsen bevindingen aan bevindingen van collega's.
- Docenten reflecteren op de eigen lespraktijk en passen het eigen didactisch en pedagogisch handelen aan wanneer dit nodig blijkt.
- Docenten binnen onze scholen weten d.m.v. het toepassen van differentiatievormen en zelfstandig werken, tijd vrij te spelen om extra aandacht te besteden aan de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.
- Docenten kunnen een individuele of groepsgerichte interventie uitvoeren.
- De scholen werken aan het versterken van het mentorraat ten behoeve van de pedagogische driehoek ouders-leerling-school.

Uitgangspunt:

- We beschikken over maatwerk voor iedere leerling.

16.2 De voorzieningen

Omvang van de klassen

De mate waarin scholen 'extra handen' in de klas inzetten. Sommige scholen hebben middelen die ingezet kunnen worden voor klassenverkleining.

- Scholen kiezen voor een omvang van klassen die passend is bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- Onze scholen bieden een gestructureerde leeromgeving aan. Onze scholen informeren de leerlingen actief over (afwijkingen op) roosters, de inhoud van het lesprogramma en de verwachte leer- en gedragshouding. Onze scholen proberen uitval van uren zoveel mogelijk te voorkomen en geven invulling aan tussenuren. Onze scholen begeleiden (individueel en/of groepsgewijs) leerlingen op het gebied van studievvaardigheden. Onze scholen begeleiden de leerlingen in hun studiekeuze of in toeleiding naar een passende vorm van arbeid of dagbesteding.
- Voor de leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte is er iemand beschikbaar die zowel de leerling als de groep en de docent daarin begeleidt.
- Benodigde expertise van gedragswetenschapper is waar nodig voorhanden.

Aangepast lesmateriaal

Lesmateriaal aangepast aan de behoeften van leerlingen, specifiek voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

- Schoollocaties voldoen aan de basiskwaliteit van de Onderwijsinspectie.
- Alle scholen bieden minimaal de volgende mogelijkheden te ondersteunen:
 - Op het gebied van leerachterstanden
 - Op het gebied van talentontwikkeling
 - Op het gebied van dyslexie
 - Op het gebied van dyscalculie
 - Bij het beperken van prikkels
 - Bij het bieden van structuur
 - Bij sociale vaardigheden en veiligheid
 - Bij fysieke beperkingen
- Op de scholen is er beleid voor hoogbegaafdheid volgens de standaarden van het SLO.
 - De school heeft kennis over verschillende perspectieven op (hoog)begaafdheid.
 - De school doet een beroep op een specialist hoogbegaafdheid of een professional met expertise in (hoog)begaafdheid
 - Scholen nemen deel aan de voortgangsmeting en monitoring
 - Scholen participeren actief in het hb netwerk

Aanpassingen in de ruimtelijke omgeving

De mate waarin er mogelijkheden zijn voor een 'time out', ruimte voor verzorging of paramedische behandeling of een ruimte waar voldaan kan worden aan behoefte aan fysieke bezigheden.

- Onze scholen beschikken over voldoende fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, de mogelijkheid tot aanpassingen in werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van enige hulpmiddelen voor leerlingen die dit nodig hebben (bijvoorbeeld i.v.m. verhoogde prikkelgevoeligheid; auditief, visueel en sensomotorisch).

Expertise

De mate waarin de docenten kennis van en ervaring hebben met het omgaan met verschillen in brede zin, en met stoornissen en beperkingen in het bijzonder. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen teamexpertise en individuele expertise.

- Medewerkers binnen onze scholen weten wat (vroeg) signalen zijn van leerlingen in de knel en herkennen deze in de praktijk.
- Docenten kennen de ondersteuningsroute binnen de school en maken hier actief gebruik van.
- Op scholen is minimaal expertise beschikbaar van: orthopedagoog, ondersteuningscoördinator en op de (havo/vwo) scholen een specialist HB.
- Extra faciliteiten ten aanzien van onderzoek en ondersteuning (personeel en materieel) staan ter beschikking aan het ondersteuningsteam.
- Extra faciliteiten in de vorm van trainingen/arrangementen binnen de school staan ter beschikking aan het ondersteuningsteam.
- De school heeft een professionele teamcultuur en is gericht op leren van en met elkaar. Medewerkers stellen elkaar hulpvragen en geven en ontvangen feedback op het handelen van collega's en zichzelf.
- De school maakt actief werk van het vaardig worden in het omgaan met externaliserend gedrag in de klas.

De samenwerking met externe organisaties

De samenwerking met externe instanties zoals maatschappelijk werk, de GGD, de politie of geestelijke gezondheidszorg.

- De ondersteuningsstructuur van onze scholen zijn gericht op preventief handelen. Binnen deze ondersteuningsstructuur wordt actief samenwerking gezocht met ketenpartners (gemeente, (jeugd)zorgpartners, etc.)
- Scholen creëren voorwaarden voor interprofessionele samenwerking.
- De school biedt samen met ketenpartners de curatieve zorg en ondersteuning die school kan bieden.

Uitgangspunt:

- Flexibele beschikbaarheid aan specialistische expertise binnen en tussen de scholen.

16.3 De schoolorganisatie

De mate van borging van de leerlingenondersteuning in de schoolorganisatie: beleid, planmatig werken, protocollen en leerlingvolgsystemen (LVS).

- Scholen beschikken over goede volgsystemen op zowel cognitieve ontwikkeling als sociaal emotionele ontwikkeling.
- Scholen registreren en monitoren de schoolaanwezigheid op consistente wijze.
- De school zorgt er op een actieve manier voor dat de informatie over onderwijsbehoeften beschikbaar komt voor alle professionals binnen de school die betrokken zijn bij de leerling.
- Scholen stimuleren dat medewerkers kennisdelen en hulpvragen stellen aan collega's buiten de eigen school.

Uitgangspunt:

- Binnen het sterke netwerk is er een gedeelde zorg voor leerlingen binnen het swv.

17. Bijlage 5: Begroting van het SWV

Samenwerkingsverband 23-02 VO Twente-Oost								
Exploitatie (Bedragen in euro's)								
	Realisatie 2024	Begroting 2025	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029	2030
3 Baten								
Zware ondersteuning	16.058.912	16.252.028	16.570.708	17.232.425	16.558.114	16.279.058	16.061.302	15.899.358
Lichte ondersteuning VO (regionale ondersteuning)	2.360.025	2.388.406	2.456.814	2.516.801	2.418.318	2.377.562	2.346.759	2.322.107
Lichte ondersteuning VO (ondersteuningsbekostiging lwoo)	16.246.363	16.441.734	16.912.240	17.325.179	16.647.240	16.366.681	16.147.753	15.984.937
Lichte ondersteuning VO (ondersteuningsbekostiging pro)	3.924.398	3.971.590	4.085.244	4.184.991	4.021.231	3.953.461	3.900.578	3.861.249
NPO-Pro	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1 Overige baten OCW	283.675	290.000	290.800	64.488	64.488	64.488	-	-
Totaal baten	38.873.373	39.343.758	40.315.806	41.323.885	39.709.391	39.041.250	38.455.392	38.067.651
4 Lasten								
Afdracht zware ondersteuning door DUO	16.058.912	16.252.028	16.570.708	17.232.425	16.558.114	16.279.058	16.061.302	15.899.358
Lichte ondersteuning (ondersteuningsbekostiging lwoo)	-	5.929	3.054	-	-	-	-	-
Lichte ondersteuning (ondersteuningsbekostiging pro)	4.167.409	4.310.218	4.458.504	4.647.497	4.653.837	4.622.135	4.565.072	4.514.349
Middelen								
1028 Verwijzer betaalt	-1.691.775	-2.303.359	-2.303.359	-2.167.842	-2.167.842	-2.167.842	-2.167.842	-2.167.842
1029 Residentiële plaatsingen	74.435	100.000	50.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
988 Vangnetbepaling	-	-	-	-	27.000	27.000	27.000	27.000
Inclusiever onderwijs								
1009 LWOO	10.560.137	10.683.273	10.990.971	11.261.367	10.820.706	10.638.343	10.496.040	10.390.209
1519 Inclusie	5.686.228	5.752.532	5.918.215	6.063.813	5.826.534	5.728.338	5.651.714	5.594.728
363 Arrangementen	281.687	450.000	425.000	450.000	450.000	450.000	450.000	450.000
1517 Impulsbudget	425.570	404.020	404.020	-	-	-	-	-
1518 Versterking ondersteuningsstructuur	1.909.140	2.537.263	2.537.263	2.492.821	2.197.788	2.119.927	2.101.066	2.094.180
Projecten								
1015 Hoogbegaafdheid	241.145	375.000	375.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
1031 Twente Transformatie	28.928	50.000	30.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
1017 Wel in ontwikkeling	17.533	-	30.031	-	-	-	-	-
1564 Ondersteuning en preventie thuiszittende jongeren	-	-	-	64.000	64.000	64.000	-	-
990 Ouder en jeugdsteunpunt	-	15.000	-	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Bestuursbureau								
1001 Centrale organisatie, beheer en activiteiten	647.192	570.525	611.522	581.705	581.405	582.191	572.940	567.569
1027 ACTL	192.455	150.000	193.858	165.000	165.000	165.000	165.000	165.000
1011 OndersteuningsPlanRaad (OPR)	7.899	20.000	20.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
879 Programma 10-14	79.100	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
1023 Klachten en geschillen	-	25.100	100	25.100	25.100	25.100	25.100	25.100
909 Professionalisering	21.595	75.000	21.595	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
1030 Thuiszittertafel	7.060	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Kwaliteitsbeleid								
1025 Visitatie commissie	98.520	100.000	80.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
1018 KMS kwaliteitsmanagementsysteem	10.539	40.000	27.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Dialogo	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	38.823.708	39.762.529	40.593.484	41.370.885	39.756.391	39.088.250	38.502.392	38.114.651
Saldo baten minus lasten	49.665	-418.771	-277.678	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000
5 Saldo financiële baten en lasten	39.855	-250	53.579	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Exploitatieresultaat	89.520	-419.021	-224.099	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000

Bijlage 6: verklarende afkortinglijst

ACTL:	Advies Commissie Toelaatbaarheid en Leerlingenondersteuning
AMG:	Arbeidsmarktgericht onderwijs
AVG:	Algemene verordening gegevensbescherming
AWB:	Algemene Wet Bestuursrecht
DUO:	Dienst Uitvoering Onderwijs
GPO:	Geschillencommissie passend onderwijs
GJI:	Gecertificeerde Jeugdinstelling
JJI:	Justitiële Jeugdinrichting
LWOO:	Leerwegondersteunend onderwijs
O&K:	Onderwijs en Kwaliteit
OJSP:	Ouder en jeugdsteunpunt
OPP:	Ontwikkelingsperspectiefplan
OPR:	Ondersteuningsplanraad
PLG:	Professionele leergemeenschap
PO:	Primair onderwijs
PRO:	Praktijkonderwijs
PTA:	Programma toetsing en afsluiting
RvT:	Raad van Toezicht
SAT:	School aanwezigheidsteam
SO:	Speciaal onderwijs
SBO:	Speciaal basisonderwijs
SWV:	Samenwerkingsverband Passend onderwijs ⁷
TLV:	Toelaatbaarheidsverklaring
VO:	Voortgezet onderwijs
VSO:	Voortgezet Speciaal onderwijs
VSV:	Voortijdig Schoolverlaten

⁷ De term passend onderwijs is in de wet vastgelegd.